Van luis in de pels
naar bestuurlijke verantwoordelijkheid

Algemeen Belang

Politieke vereniging voor Udenhout, Biezenmortel,
Berkel-Enschot en Tilburg, 1966-2010

Liber Amicorum

Uitgever politieke vereniging Algemeen Belang
Drukkerij ELKA Tilburg

Juli 2010

Voorwoord

Waarom een boek over de politieke vereniging Algemeen Belang?
Tijdens de algemene ledenvergadering van de politieke vereniging Algemeen Belang op 15 april 2009 hebben de aanwezige leden op voorstel van het bestuur besloten om als politieke partij niet meer deel te nemen aan de gemeenteraadsverkiezingen op 3 maart 2010 in de gemeente Tilburg en de vereniging op te heffen. De belangrijkste reden hiervoor was het gebrek aan actieve leden die naar de toekomst toe de doelstellingen en belangen van de partij wilden vertegenwoordigen en konden waarborgen.
Tijdens deze vergadering zijn bij de bespreking van de begroting 2009/2010 aan het bestuur ideeën voorgelegd c.q. voorstellen gedaan over onder andere de wijze van opheffing van de vereniging en de bestemming van een eventueel voordelig financieel resultaat. Hierbij is de idee geopperd om voor het nageslacht de geschiedenis van Algemeen Belang vast te leggen in een boek.

Algemeen Belang ontstond in 1966 onder leiding van wijlen Jan Goutziers als lokale politieke partij in de toenmalige gemeente Udenhout. Bij de gemeentelijke herindeling op 1 januari 1997, waarbij Berkel-Enschot en Udenhout bij Tilburg werden gevoegd, kwam Algemeen Belang als enige lokale partij uit Udenhout en Berkel-Enschot met vier zetels in de Tilburgse gemeenteraad. Algemeen Belang was een partij die zich onafhankelijk opstelde van landelijke en provinciale partijen. Daardoor hoefde men zich alleen maar te verantwoorden tegenover elke inwoner van de gemeente Udenhout en later Tilburg. Een partij die per onderwerp kon beslissen, wat het beste was voor Udenhout en na de herindeling voor de stad Tilburg, de kernen Berkel-Enschot en Udenhout én hun inwoners. Opvattingen als ‘altijd gewoon je gezonde verstand gebruiken’ en ‘een goed idee is een goed idee’ stonden hoog in het vaandel.

Algemeen Belang was er van overtuigd dat een goede politiek alleen gevoerd kon worden als er daadwerkelijk geluisterd wordt naar de burger en er, indien het gemeenschappelijke belang in de gemeente hiermee is gediend, met die geluiden ook daadwerkelijk iets wordt gedaan. Een open en transparante opstelling was daarvoor noodzakelijk, waarbij een actieve en betrokken opstelling van fractie, steunfractie en bestuur een voorwaarde was.
Alleen zo komt volgens de beginselen van Algemeen Belang de politiek dichter bij de burger. Het valt de gemiddelde burger niet kwalijk te nemen dat die het geheel van procedures en beheersregels als een wirwar ervaart. Met een open communicatie door de politieke partijen moet er nadrukkelijk een brug geslagen worden naar de burger.
Het is heel begrijpelijk dat de burger de politiek vooral benadert vanuit eigen belang, eigen omgeving en de eigen leefwereld van alledag. Algemeen Belang zag het als haar taak om het individuele belang met het maatschappelijke belang in evenwicht te brengen. Algemeen Belang ging in haar denken vooral uit van kleine sociale eenheden, zoals wijken en buurten. De instelling van dorps- en wijkraden, de invoering van het fenomeen wijkwethouder en de aandacht voor het versterken van de aanwezige dorps- en wijkstructuur waren belangrijke speerpunten waar Algemeen Belang zich altijd hard voor heeft gemaakt.

De idee dat in 1966 aan de keukentafel bij Jan Goutziers ontstond om op te komen voor de alledaagse kleine dingen van de gewone Unentse mens is als politieke vereniging in de afgelopen 44 jaar uitgegroeid van “een luis in de pels in de Udenhoutse politiek naar bestuurlijke verantwoordelijkheid” in de zesde stad van ons land: Tilburg.
Algemeen Belang heeft die bestuurlijke verantwoordelijkheid altijd serieus genomen zowel in de rol van coalitiepartij als die van oppositiepartij.

Het bijzondere Vriendenboek, dat nu voor u ligt, staat vol herinneringen aan Algemeen Belang in teksten, interviews en foto’s. De initiatiefnemers hebben er voor gekozen om door middel van interviews met personen, die zelf binnen de partij actief zijn geweest, en met personen, die dicht bij de vertegenwoordigers van de vereniging hebben gestaan, een beeld te schetsen van de 44-jarige geschiedenis. Vooral de rol van de vereniging in de Udenhoutse

en Tilburgse politiek komt tot uitdrukking in de teksten die door diverse personen zijn geschreven. De samenstellers hebben de inhoud van de teksten gerespecteerd door de bijdragen van de verschillende gastschrijvers bijna - om dubbele passages te voorkomen - integraal in het boekwerk op te nemen.
Het scheidende bestuur van de politieke vereniging Algemeen Belang dankt de heren Kees van Kempen en Toon Robben voor hun bijdrage aan het realiseren van dit bijzonder fraaie boekwerk.

Udenhout, juli 2010
Het bestuur van de politieke vereniging Algemeen Belang,
W.J.A.M. Broos, voorzitter.

Inhoudsopgave

1	Oprichter Jan Goutziers **Oog voor de kleine dingen van het dorp: "Daar hebben de mensen iets aan!"** *Interview met Cor Goutziers-Van Elderen en Rini Goutziers*	
2	Het opbouwen van een achterban **Draagkracht** *Interview met Toon van Oene*	
3	Protest bij de opening van het gemeentehuis, 1973 **Recht door zee** *Oud-burgemeester Hans Hoefsloot*	
4	Timmeren aan de weg, bouwen aan een kieslijst. **Stemmentrekker bij S.S.S.** *Interview met Berry van de Zande.*	
5	Algemeen Belang krijgt een eigen gezicht **Sinaasappels voor de kinderen** *Interview met Jef Wijnands*	
6	Wethouder van 1986 tot 1990 **Van luis in de pels naar bestuurlijke verantwoordelijkheid** *Margriet de Ree*	
7	De gang van zaken in de Udenhoutse gemeenteraad **Het ging altijd anders dan we dachten** *Interview met Cees van Roessel*	
8	De vereniging was een platform **Hart en hersenen verenigd in twee Jannen** *Alfons Bouman*	
9	Geen strategische agenda, maar… **Mensen die staan voor dorp en inwoners** *Oud-burgemeester Wim Dijkstra*	
10	Niets was teveel **De 6e stoel links in de raadzaal** *Johan Remmers*	
11	Gemeentelijke herindeling **Karavaan van de liefde voor het dorp** *Joost Goutziers*	
12	Foto's bij een emotionele herinnering **Laatste gemeenteraadsvergadering van Udenhout** *Archief Heemcentrum 't Schoor*	
13	De allereerste bijdrage in de Tilburgse gemeenteraad **Van dorp naar stad, een perspectief** *Rede Jan Leferink over de Perspectiefnota 1997*	

14	Raadslid, wethouder en loco-burgemeester Jan Leferink **“Houd rekening met maat en schaal van het dorp”** *Interview met Jan Leferink*	
15	Comité Udenhout hartverwarmend **Dorpsraad en dorpsiconen** *Hans van den Bersselaar*	
16	Achterban in Berkel-Enschot en Reeshof **Breder draagvlak voor Algemeen Belang** *Ton van Zijl*	
17	Vijf zetels en we mochten een wethouder leveren! **Een kleurrijk, actief en betrokken gezelschap** *Jan Heerkens*	
18	Levendiger wijken en dorpen **Midden in de Tilburgse maatschappij** *Loet Visschers*	
19	De praktijk van een raadslid **Minima-super voor armoedebestrijding** *Gonnie Egberts*	
20	Impact met één zetel **Buurtparticipatie** *Marcel Degen*	
21	Een typische Algemeen Belang-er **Dorpsmens en wereldburger** *In Memoriam Jan Elands, uitgesproken door burgemeester Opstelten*	
22	Maandag 1 februari 2010 **Laatste raadsvergadering met Algemeen Belang** *Marcel van den Hoven en Cees van Dijk*	
23	Bestuur, College en Raad **Vertegenwoordigers van Algemeen Belang** *Toon Robben*	
24	Gedachtegoed Algemeen Belang **Actief en betrokken burgerschap** *Wil Broos*	
25	**Afscheid van Algemeen Belang** *Frank van Pamelen, stadsdichter van Tilburg periode 2007-2009*	
	Colofon	

1
Oprichter Jan Goutziers
Oog voor de kleine dingen van het dorp: “Daar hebben de mensen iets aan!”
Interview met Cor Goutziers-Van Elderen en Rini Goutziers

Jan Goutziers was de initiatiefnemer, de oprichter, vele jaren de politiek leider, de vertegenwoordiger in de gemeenteraad en de bezieling van de politieke partij Algemeen Belang.

Geboren in Etten-Leur, opgegroeid in Udenhout
Jan werd op 15 juli 1932 geboren in Etten-Leur en kwam, vanwege de baan van zijn vader, als kleine jongen met zijn ouders, broers en zusjes naar Udenhout waar hij opgroeide. Al als jongen was Jan meer dan gemiddeld maatschappelijk betrokken. Ook in het gezin zocht hij de discussies op. Broers en zussen wisten wel dat Jan daar in zijn leven op een of andere manier iets mee zou gaan doen. Het werd de gemeentepolitiek. Voor het gezin Goutziers was stemmen op de KVP vanzelfsprekend, zoals dat in de jaren vijftig van de vorige eeuw voor veel Udenhouters vanzelfsprekend was.

Een eigen mening, een nieuwe lijst
In de jaren vijftig waren de Udenhoutse politieke partijen nog belangengroepen: boeren, arbeiders en de middenstanders. In de jaren zestig kregen de grote landelijke politieke partijen meer grip op de gemeentepolitiek en verdwenen langzaam de oude belangengroepen.
Jan Goutziers wist dat hij zijn draai niet zou vinden in een grotere politieke partij. Hij zou zich niet alleen moeten schikken naar spelregels van zo’n partij maar ook naar meerderheidsstandpunten en het voorrecht van woordvoerders. Niet dat Jan niet democratisch was, juist wel, maar toch, als Jan vond dat zijn mening moest worden gehoord, dan wilde hij die kans ook krijgen. Dus zat er niets anders op dan een nieuwe lijst te beginnen, daar lijstaanvoerder van te worden en als fractievoorzitter een rol te gaan spelen in de gemeenteraad.

Zijn ouders, broers en zussen vonden het in het begin maar niets. Hij zou het toch kunnen proberen in de fractie van de KVP. Maar Jan maakte een andere keuze. Nadat hij zelfs tot twee keer toe had geprobeerd op de kandidatenlijst van de Arbeiderslijst te komen besloot hij een eigen partij op te richten. Zo kwam het dat Jan bij de gemeenteraadsverkiezing van 1 juni 1966 voor het eerst een poging deed om een zetel in de gemeenteraad te veroveren. Hij vond neef Kees Goutziers, Toon van Oene van de sigarenwinkel, Kees Hamers van de rijschool en ondernemer Ties Elands bereid om met hem een lijst te vormen. Voor een zetel in de gemeenteraad waren 233 stemmen nodig. Jan kreeg 122 stemmen, dus dat was te weinig. De reden lag in het feit dat er voor het eerst een sportlijst meedeed, die in één keer vier zetels behaalde en dat er daarnaast ook nog vier kleine lijsten waren. Alternatieven voor de traditionele grote partijen waren dus volop aanwezig.

Met één zetel in de Raad
Op 3 juni 1970 lukte het wel. Er waren maar vier lijsten: twee grote lijstcombinaties, één van boeren en arbeiders en één voortgekomen uit de Sportlijst van 1966. Daarnaast waren er ook twee kleine alternatieve lijsten, één met bakker Piet Haen en de lijst van Jan Goutziers.

Jan had dit keer maar vier mensen op de lijst staan. Naast zichzelf waren dat Ben Derks, Gerrit Hamers en Wim Oerlemans. De lijst Jan Goutziers haalde nu 195 stemmen bij een kiesdrempel van 207 stemmen. Piet Haen had met zijn lijst minder stemmen en kwam niet in de raad. Alle stemmen van Piet Haen werden verdeeld over de andere partijen en zo kwam Jan Goutziers toch nog aan de kiesdrempel en aan zijn zo fel begeerde raadszetel. Die

avond is er een groot feest gevierd in ’t Centrum. Van de twee alternatieve partijen was Jan Goutziers wél gekozen en de rivaal Piet Haen niet.

Daar hebben de mensen wat aan
Jan Goutziers was de man van de kleine dingen van het dorp. Van de vele kleine praktische dingen, want “daar hebben de mensen wat aan”, aldus Jan. Mensen die hem hebben gekend, zullen tientallen voorbeelden kunnen noemen. Op deze plaats volstaan we met twee om Jan te typeren.

Heel veel mensen kennen het verhaal van de twee stenen ten tijde van de gemeenteraadsdiscussies over de vernieuwing van de Groenstraat. Publieke Werken had het oog op een bepaald soort straatsteen laten vallen. Jan wist dat het een steen was die in de winter snel glad zou zijn en hij maakte zich hard voor een alternatief. Bij een volgende gemeenteraadsvergadering had Jan van beide stenen een exemplaar in het vriesvak van de koelkast van het gemeentehuis gelegd. Toen het onderwerp ter sprake kwam, haalde Jan zijn stenen tevoorschijn. De straatsteen van Publieke Werken zat vol ijs, die van Jan niet. De gemeenteraad nam het voorstel van Jan over.

Bij de vernieuwing van de Slimstraat kwamen er op het kruispunt met de Berkelseweg midden op die kruising vluchtheuvels met daarop verkeerspaaltjes. Het was voor vrachtwagens onmogelijk om vanaf de Berkelseweg op de Slimstraat richting kruispunt de draai te maken. Jan liet een vrachtwagencombinatie komen om de onmogelijke bocht te nemen door aan de verkeerde kant van de vluchtheuvel te passeren. Jan maakte er foto’s van en nam die mee naar de gemeenteraad. De vluchtheuvels verdwenen na korte tijd.

Wethouder
Op het einde van de Udenhoutse periode was Jan nog een half jaar wethouder. Dat deed hem goed. Hij was er ook wel een beetje trots op. Het was een bescheiden kroon op decennia gemeenteraadswerk, al deed het ongelooflijk zeer dat de extra verdiensten van die functie in mindering werden gebracht op zijn WAO-uitkering.

Jan Goutziers heeft, met vele anderen, zich met hand en tand verzet tegen de gemeentelijke herindeling van 1 januari 1997, waarmee Udenhout tot de gemeente Tilburg ging behoren. Hij heeft nog enkele jaren in de Tilburgse Raad gezeten, maar dat was anders: het ging niet meer om de kleine dingen van de gewone mensen of over zaken van Algemeen Belang.

Jan overleed op 6 april 2006.

2
Het opbouwen van een achterban
Draagkracht
Interview met Toon van Oene

Lijst 4 vertegenwoordigt het algemeen belang
Al in 1966, toen Jan Goutziers de eerste poging deed om in de Udenhoutse gemeenteraad te komen, verzamelde hij mensen om zich heen, mensen met voldoende uitstraling om zijn plannen te kunnen realiseren. De eerste vier trouwe medewerkers waren Kees Goutziers, in het dorp goed bekend als vakbondsman, Kees Hamers van de rijschool, Ties Elands van het tegelbedrijf en Toon van Oene, traditionele melkverkoper, winkelier en lid van Udenhouts Belang. Samen hadden ze een affiche gemaakt ter grootte van een A4'tje met hun boodschap: "Aan de kiezers van Udenhout", met daarin onder andere deze twee passages:

Wij zijn van mening dat het zich uitbreidende Udenhout méér moet betekenen dan alleen steeds grotere aantallen huizen bouwen om een oude woonkern met wat industrie. Van veel meer belang is het ons dorp leefbaar te houden volgens de eisen die de tijd nu, en zeker over enkele jaren zal stellen. We denken in dit verband bijvoorbeeld aan de steeds ruimer wordende vrije tijd die we voor een groot deel op een gezonde manier in Udenhout zullen doorbrengen. Vrije tijd vraagt voorzieningen op recreatief gebied. Om het meer duidelijk te stellen: Het moet voor een gemeenschap als Udenhout mogelijk zijn zonder veel "papieren poespas" en "prietpraat" een natuurzwembad aan te leggen.

En verder zijn wij van mening, dat het met een groot aantal jonge gezinnen in onze gemeente meer dan hard nodig is, dat een kleuterschool wordt gebouwd of ondergebracht in de "jonge wijken". Het zou ook al geen primeur zijn als we in Udenhout enkele zogenaamde speelstraten instelden, kinderrijke straten waar het – noodzakelijke – verkeer alleen mag komen met een aangepaste snelheid die een noodstop mogelijk maakt.

Wat nu – bijna 50 jaar later – opvalt, is het gebruik van het woord leefbaar. Verder is het opmerkelijk dat verderop in het aanplakbiljet al de term 'algemeen belang' wordt gehanteerd. Terwijl de partij bij de verkiezingen nog stond ingeschreven als de Lijst Goutziers, kunnen we op het plakkaat lezen: "lijst 4 vertegenwoordigt het algemeen belang". En minstens zo opvallend is de verkeerde schrijfwijze van de namen Goutziers en Van Oene: Goutsiers en van Oenen.

Het mocht in 1966 nog niet baten.
Jan Goutziers zat echter geen dag stil. Hij was zeven dagen in de week beschikbaar om mensen te helpen. Als een vergunning was afgewezen en Jan was overtuigd van de onjuistheid ervan, dan ging hij er achteraan om de vergunning wél voor elkaar te krijgen. Jan kwam op voor gelijke kansen voor iedereen, ook voor de gewone man en streed een beetje tegen de bureaucratie, vooral die binnen de gemeente.

Kieslijsten representeren de achterban
Jan hield vol, was een doordouwer. Hij bouwde gestaag aan een grotere achterban. Ben Derks kwam op nummer 2 van de lijst en Jan had daarmee iemand uit Biezenmortel. Berry van de Zande was verbonden aan de grootste sportvereniging van het dorp, SvSSS. Harrie Heerkens was een van degenen die een grote familie vertegenwoordigde. Jef Wijnands zat in het bestuur van Udenhouts Belang. En Therus van Gorkum was overal en bij iedereen een bekende Udenhouter.

Het zijn maar een paar voorbeelden. Maar het typeert Jan Goutziers: voortdurend op zoek naar mensen die grote groepen van het electoraat vertegenwoordigen, maar wel gewone mensen uit Udenhout en Biezenmortel, gewoon voor het algemeen belang.

3
Protest bij de opening van het gemeentehuis
Recht door zee
Oud-burgemeester Hans Hoefsloot

Verandering
In de jaren zeventig van de 20e eeuw was de “buitenwereld” van de gemeente Udenhout in snel tempo aan het veranderen. Het fraaie kruisdorp was al enige tijd “overloopgebied” voor de grote en bedreigende stad Tilburg. De stedeling, die het zich veroorloven kon, kwam graag in Udenhout wonen. Dat had grote gevolgen van sociaal-maatschappelijke, culturele en economische aard.

Het Udenhout van 1970 had een wat feodaal verleden, waarin de regenteske mentaliteit van het R.K. kerkelijk gezag en de Katholieke Volkspartij (KVP) het voor het zeggen had. Het kerkbestuur was tevens schoolbestuur en had overheersende invloed op woningbouwvereniging en bejaardenzorg. Kerkelijke gezagsdragers waren bestuurder of “geestelijk adviseur” van coöperaties, verenigingen en stichtingen.

In de plaatselijke politiek, waar grootgrondbezitters belang hadden bij het behoud van bestaande eigendomsverhoudingen, bestemming en gebruik van gronden, kreeg de dorpspolitiek gestalte door plaatselijke lijsten van belangengroepen, waarin de werkelijke machtsverhoudingen niet herkenbaar waren. Kennelijk hadden die “machten” geen belang bij openbaarheid.
Bij provinciale en landelijke verkiezingen was de opkomst hoog, tussen 70 en 80%. De KVP behaalde daarbij ruim meer dan de helft van de stemmen. Toch bleek dat percentage te kunnen teruglopen van circa 80 naar 70 en 55. Tegelijkertijd zag je landelijke partijen als PvdA en VVD stijgen van een onbetekenende 2,5 en 4,5% naar elk 13%.
In die woelige tijden vol onzekerheden en spanningen stond Jan Goutziers op, die zich in “recht voor zijn raap”-taal niet liet misverstaan en de tolk werd van de merendeels gewone, maar zeer oorspronkelijke Unentse mensen.

Uitdaging voor nieuwe burgemeester
Hoogste tijd voor het gemeentebestuur om te proberen grip op de situatie te krijgen en een welkome uitdaging voor de nieuwe burgemeester, die in augustus 1971 aantrad.
Het mooiste en doeltreffendste wapen dat het openbaar bestuur heeft, is de openbaarheid: denken doet ieder voor zich, overleggen in vertrouwelijke sfeer kan zijn nut hebben, maar het democratisch debat, waarin alle zaken aan de orde komen, is een openbare uitwisseling van gedachten, waarin argumenten worden aangevoerd, overtuigingen prijsgegeven en gehoord de discussie tenslotte stemmen worden geteld.
Ter voorbereiding van die openbare gedachtewisseling gingen raadscommissies aan het werk, onder leiding van een lid van het College van Burgemeester en Wethouders (B & W). Er kwam een begeleidingscommissie voor de ruimtelijke ordening, waarin belangstellende en betrokken inwoners hun mening ten beste gaven. Adviseurs werden aangetrokken voor “dorpsbouw” (in plaats van stedenbouw) en milieubouw (voor het buitengebied) en de rapporten werden uitvoerig en kritisch getoetst, óók door belanghebbenden en soms door hen verworpen (voorbeeld plan Groenstraat).
Raadslid zijn in die tijd en vooral wethouder, was een veeleisende nevenfunctie. Jan Goutziers genoot er zichtbaar van, trots als hij was op zijn groeiende achterban.

Twee uitersten vooral moesten in die roerige periode verzoend worden.
Ten eerste een noodzakelijk inhaalprogramma van achterstallige zaken op het gebied van onderhoud, infrastructuur en voorzieningen. Voorbeelden daarvan waren wegverbeteringen en rioleringen, gemeentekantoor, zwembad, scholenbouw, sporthal, volkswoningbouw en bejaardenhuisvesting.

Ten tweede was er een stadsgewest Tilburg in ontwikkeling en de gemeente Udenhout moest zich een plek veroveren onder de randgemeenten om zich voor te bereiden op een ongewisse toekomst. Duidelijk was al wel, dat zich een sociaal-maatschappelijk, cultureel en economisch samenwerkingsverband zou ontwikkelen op een grotere schaal, waarin de lusten en lasten evenwichtig verdeeld zouden moeten worden.

Raadhuis, open huis
Het vertrouwde, in zichzelf gekeerde dorpsbeeld brak open, de blik werd naar buiten gericht, de horizon verlegd. En dat moest gemeenschappelijk gebeuren: bestuur en burgerij. “Raadhuis open huis” en “Fiets en praat met uw gemeenteraad” waren uitnodigingen aan respectievelijk elke geïnteresseerde burger en aan nieuwingezetenen, om deel te nemen aan de gemeentelijke activiteiten.
Menig raadslid en ook Goutziers had moeite voor zichzelf de nieuwe werkelijkheid te vatten en daarvan een aanvaardbare schets voor zijn achterban te leveren. We liepen wel erg hard van stapel én het kostte schrikbarend veel geld én was dat allemaal wel nodig: die adviseurs, die personeelsuitbreiding en vooral dat nieuwe gemeentehuis?
De burger immers zou er financieel voor op moeten draaien.

Jan bleef weg
Het mocht dan zo zijn dat Udenhout een forse belastingcapaciteit had (waardoor het een van de goedkoopste gemeenten was) en nogal wat subsidiemogelijkheden niet benutte, maar een kantoor voor gemeenteambtenaren plus een gerestaureerd raadhuis voor 2,5 miljoen gulden ging wel ver. Daar waren veel inwoners fel tegen. En wie vertegenwoordigde vooral die tegenstanders? Jan Goutziers!

In september 1973 bij de opening van het raadhuis was Jan Goutziers als enig raadslid weg. Hij zou, zo schreef hij in een brief, zijn kiezers verraden hebben door wel te gaan, omdat hij altijd geageerd had tegen de dure opzet en omdat bezuinigingsvoorstellen vanuit de inspraak niet geaccepteerd waren. Samen met nog twee leden van de 13-koppige gemeenteraad stemde Jan in oktober van hetzelfde jaar tegen het “afrekeningkrediet” voor de meerkosten van het project.
Gewoonlijk hield Goutziers bij de behandeling van de begroting geen algemene beschouwing. Hij volstond met het stellen van veel kritische schriftelijke vragen. Behalve bij de begroting van 1974, waarbij hij een alternatieve beschouwing hield. Door de andere fractievoorzitters werd, zoals gebruikelijk, dank en waardering uitgesproken aan het College en ambtenaren. Zo niet door Goutziers. Hij vond de verrichte werkzaamheden een doodnormale zaak, waarvoor College en ambtenaren gewoon werden betaald. En wie zou hem tegenspreken? Maar vervolgens stemde Jan Goutziers, gehoord de discussies en de reacties van het College, evenals de overige raadsleden vóór de begroting, inclusief de verhoging van enkele gemeentelijke belastingen.

Gezond verstand en recht door zee
Goutziers betoonde zich bij elk debat, waaraan hij het de moeite waard vond deel te nemen, de vertegenwoordiger van de gezond-verstand-mentaliteit: heldere voorstellen maken in het “Algemeen Belang”, de mening van de bevolking vragen, plannen desgewenst aanpassen en vervolgens zo goed en zo goedkoop mogelijk uitvoeren. Hij liet zich kennen als een eerlijk en recht-door-zee-man, die soms wat simpel tegen ingewikkelde zaken aankeek. Daardoor kon hij niet altijd op bijval rekenen, maar hij liet zich nooit uit het veld slaan. Als hij verloor, was hij een sportief verliezer. Liever liet hij zich overtuigen, om daarna constructief mee te werken. Een prima volksvertegenwoordiger!

4

Timmeren aan de weg, bouwen aan een kieslijst.

Stemmentrekker bij S.S.S.

Interview met Berry van de Zande.

“Of je langs wil komen”

Jan Goutziers heeft in 1970 met wat geluk een zetel in de Udenhoutse Raad veroverd maar hij wil meer. Het was de tijd waarin hij overdag met zijn dragline nog overal in het land graafwerkzaamheden uitvoerde, druk was met politiek en om die redenen weinig tijd had om actief op zoek te gaan naar mensen die zijn partij wilden steunen. Op aanraden van Frans Verhoeven, die toen secretaris van de voetbalclub R.K.S.S.S. was, stuurde Jan zijn vrouw Cor erop uit. Toen Berry van de Zande na zijn werk thuis kwam, kreeg hij van zijn vrouw te horen dat “Cor Goutziers aan de deur was geweest om te vragen of hij bij Jan thuis langs wilde komen”. Berry zat in de horeca bij De Zwaan in Oisterwijk, had wel eens van Goutziers gehoord, maar had geen enkel idee waarom hij langs moest komen. Hij kreeg van Jan te horen dat hij hem graag bij de partij wilde hebben, omdat hij iemand zocht voor de raadscommissie sport en onderwijs en hij voor de partij wel eens een flinke “stemmentrekker” kon zijn.

Langzaamaan begon Berry, ook al had hij er geen enkele ervaring in, wel iets te voelen voor de politiek. Zijn buurtbewoner Jan Brekelmans, die ook actief was in sportverenigingen gaf hem het laatste zetje: “Ga jij naar de partij van Jantje Goutziers? Doen, zetten we ons samen in voor de sport, goede zaak!”.

Maar liefst zestien kandidaten

Stonden er bij de verkiezingen van 1970 slechts vier kandidaten op de lijst van Algemeen Belang op die van 1974 was dat aantal uitgebreid tot een aantal van zestien.
“Bij de verkiezingen verdriedubbelde het stemmenaantal van Algemeen Belang, we gingen van één naar drie zetels. Omdat ik als derde op de kieslijst stond, werd ik tot raadslid benoemd. We werden plotseling de op één na grootste partij in de Raad. Zo rolde ik de politiek in. Zonder enige ervaring en nog niet wetend wat me te wachten stond”.

Zijn contacten zouden Berry verder helpen. Omdat de brandweer regelmatig op Assisië oefende, ontmoette Berry daar medewerkers als Ad Bouw en Christ Derks, de broer van Ben, die al actief lid was van Algemeen Belang. Berry was ook betrokken bij het bedrijfsvoetbal, dat haar wedstrijden op de velden van Assisië speelde. Zo leerde hij de heer Staps kennen, die daar hoofd van de school voor speciaal onderwijs was. Van hem kreeg Berry het verzoek in de gemeenteraad ook eens aandacht te vragen voor zijn school waaraan volgens zijn opvatting veel minder dan aan andere scholen in Udenhout door wethouder Kokke onderwijsgeld werd toegekend.

“Regelmatig werd er aan huis vergaderd en bezocht ik bijeenkomsten van verenigingen om er achter te komen wat er leefde. Het was belangrijk je gezicht te laten zien, een netwerk op te bouwen en aandacht te hebben voor bestaande problemen van vooral “onderliggende groepen”. Had Jan het in de raad eerder alleen voor het zeggen gehad, nu de partij drie zetels had, ontstonden er intern ook wel eens problemen rondom het standpunt dat in de Raad ingenomen moest worden. Ieder had zo zijn onze eigen opvattingen, we moesten nog leren deze naar elkaar te vertalen, hadden ten opzichte van andere partijen een achterstand in dossierkennis, maar dienden toch in de Raad op een inhoudelijk goed onderbouwde manier op stukken te reageren. Niet altijd was men het daarover met elkaar eens en Jan vond het soms moeilijk om de inbreng over een bepaald onderwerp aan een ander fractielid te moeten overlaten. Het leidde echter nooit tot onderlinge wrijvingen of verwijten. We vielen elkaar in het openbaar niet af”.

Ruiten ingooien

Na vier jaar in de Raad te hebben gezeten stelde Berry zich niet meer herkiesbaar. Hij bleef nog wel twee jaar als commissielid actief in de achterban, waarin hij zijn bijdrage leverde aan woonwagenbeleid en woningtoewijzing, maar meende toen Algemeen Belang te moeten verlaten. Dat om twee redenen. Hij kwam als eerste sporthalbeheerder van De Roomley in gemeentelijke dienst en meende als ambtenaar dat niet te kunnen verenigen met politieke activiteiten. Toen er naar hem persoonlijk kritiek werd geuit over de manier waarop woningen werden toegewezen, zijn vrouw met de kinderwagen in de supermarkt omver werd gereden, een woonwagen van woonwagenbewoners bij Frans de Bakker in de voortuin werd gezet en tot overmaat van ramp de ruiten van zijn woonhuis werden ingegooid, hield hij het voor gezien. Hij stapte naar Jan Goutziers en zei: “Dit gaat te ver, hier ga ik niet mee verder”.

Zoals Berry benaderd was zo klopte Jan op diezelfde manier inwoners aan die in Udenhout in verenigingen of belangenorganisaties een rol speelden en wist ze voor zijn partij te winnen. Naast mensen die bereid waren actief te zijn in de achterban, zoals Jef Wijnands, Cees en Anneke van Bree, besefte Jan ook dat hij mensen nodig had voor hand- en spandiensten en dat vooral in de aanloop naar en tijdens verkiezingen. Die medewerkers zocht hij vooral in de kring van familieleden of goede bekenden. Berry kan zich nog de namen herinneren van Harrie Heerkens, Therus van Gorkum, Eduard van Dijk, Geertje Maas, Jo Weijters en Ad Driessen. Tegelijk dacht Jan op die manier ook meer stemmen te zullen winnen voor zijn partij.

Terugkijkend praat Berry van de Zande met respect over Jan Goutziers en over toenmalig burgemeester Hoefsloot. De burgemeester wist de zaakjes aan te pakken en tot een goed einde te brengen. Hij was het ook die als afkoelingsperiode de borrel in de bibliotheek van het gemeentehuis na afloop van de raadsvergadering invoerde.
“Jan Goutziers zei altijd: Vliegen vang je met honing en niet met azijn. Aan misbruik maken van zijn persoon tot eigen gewin had hij een broertje dood. Iedereen, van welke politieke kleur dan ook, was welkom in de partij”.

5
Algemeen Belang krijgt een eigen gezicht
Sinaasappels voor de kinderen
Interview met Jef Wijnands

Grasmaaier
Jef Wijnands ontmoette Goutziers voor het eerst bij Jan thuis in zijn werkplaats omdat zijn grasmaaier aan een slijpbeurt toe was. Ook bij verdere klusjes werd dan vaak door hen beiden over dorpspolitiek gesproken. Jan vroeg op een zeker moment aan Jef of hij er soms zin in had om actief lid te worden van zijn achterban en hem te willen steunen. Jef zag dat wel zitten en bood vanaf eind 1973 samen met Ben Derks zijn diensten aan.

Gestencilde blaadjes
Telkens in het najaar vonden de Algemene Beschouwingen plaats waarbij het College van B & W de plannen bekend maakte. Daarop moesten de fractieleiders reageren. “Omdat Jan zichzelf niet zo goed in staat achtte een dergelijke schriftelijke reactie op papier te zetten, liet hij deze klus liever aan Ben en mij over. Aan huis werd besproken wat er zoal in onze beschouwingen opgenomen moest worden. Ben en ik zetten dat dan op papier. Het resultaat gaven we aan Jan, die over het stuk ook de eindbeslissing had. Jan hechtte aan voor ieder begrijpelijke en duidelijke taal: hij hield niet van lange, ingewikkelde zinnen en moeilijke woorden, hij had zijn eigen stijl”.
Het zelfvertrouwen was inmiddels toegenomen. Was het eerst: ”Wij weten wel dat het niet meevalt om een beetje inzicht te krijgen in wat er precies reilt en zeilt in zo´n gemeenteraad”, nu klinkt: “we durven nu ook wat beter dan voorheen, omdat we de laatste vier jaren wat ervaring hebben opgedaan en er geen zin in hebben om te wijken voor mensen die het wat beter weten te formuleren. Bovendien hebben we nu wat mensen om ons heen verzameld die de komende vier jaren óf op een raadszetel willen gaan zitten óf de gekozen raadsleden met raad en daad willen bijstaan”.

Bij de verkiezingen in mei 1974 deed iedere partij zijn uiterste best om met behulp van gestencilde blaadjes de inwoners op de hoogte te brengen van de eigen standpunten. Ook Algemeen Belang bleef niet achter. Enkele weken voor de verkiezingen werd er een informatiebrief bij de mensen thuis bezorgd. Nieuw daarin was dat Algemeen Belang vroeg welke belangen behartigd moesten worden. Die kon men op een antwoordstrook schrijven en inleveren. Op die manier wilde Algemeen Belang duidelijk krijgen wat de inwoners wensten, want “bij ons gaat het om het Algemeen Belang van de bevolking”.
Vlak voor die verkiezingen werden de inwoners van Udenhout en Biezenmortel met een folder op de hoogte gebracht van de uitslag van de enquête en de reactie daarop van Algemeen Belang, gedrukt door drukkerij Elka BV uit Tilburg. Het mocht blijkbaar wat geld kosten! Stem lijst 4!! Er werd zelfs een ludieke actie aan toegevoegd: voor de kinderen waren er sinaasappels waarop het cijfer 4 was aangebracht. Het resultaat: Algemeen Belang ging van één naar drie zetels, bezet door Jan Goutziers, Ben Derks en Berry van de Zande.

Niet binden aan welke partij dan ook
Voor de verkiezingen van 1978 hadden alle partijen hun folders klaar, nu ook voorzien van een kort partijprogramma. Oude, meer persoonsgebonden lijsten, waren verdwenen en in plaats daarvan ontstonden ook in Udenhout landelijk gebonden politieke partijen, zoals CDA, PvdA en VVD. Algemeen Belang wou zich niet landelijk binden en maakte dat in het voorjaar van 1978 in een aparte brief aan de inwoners duidelijk: “ Wij willen niet gebonden zijn aan welke partij dan ook. Wij willen niet door een landelijke organisatie voorgeschreven krijgen hoe wij politiek moeten denken in onze gemeente. Wij willen uw belangen behartigen, los van welke politieke partij dan ook”.
Opvallend is ook dat Algemeen Belang in een extra “INFO-BLAD” aan de stemgerechtigden uitlegde hoe ons gemeentelijk kiesstelsel in elkaar zit, wat een kiesdeler is, hoe raadszetels

worden verdeeld en hoe mensen kunnen meepraten en een bijdrage kunnen leveren aan het gemeentelijk beleid.
“Al die informatie was het resultaat geweest van veel onderling overleg en een “schrijversteam” dat al bestond uit Ben Derks en mijzelf en waarin ook Cees van Bree zijn inbreng had.
Wij hielden vlak voor die verkiezingen ook weer een ludieke actie: inwoners kregen een pakje Brinta met daarbij gevoegd de tekst: “Ook u hebt een vinger in de pap”!
Nadat hij zich vier jaar lang vanuit de achterban had ingezet voor Algemeen Belang, werd Jef bij de verkiezingen van 1978 samen met Jan Goutziers en Ben Derks tot raadslid gekozen. Omdat Jef tevens secretaris was van Udenhouts Belang kreeg hij al vlug de portefeuilles financiën, onderwijs, sport en cultuur toebedeeld.

Ook in 1982 kwam Jef samen met Jan Goutziers en Frans van Hoek in de raad. “Ik was in al die jaren er erg op tegen dat er zo maar uit de losse pols subsidies werden verstrekt en er geen onderscheid werd gemaakt tussen wat noodzakelijk en wat luxe was. Men moest om dingen voor elkaar te krijgen er ook zelf iets voor over hebben. Zelfwerkzaamheid stond bij mij voorop. Verder had Algemeen Belang wat moeite met de grootte van het woonwagenkamp en vond toen dat het park Ter Roomley, dat naar mijn idee een stokpaardje van burgemeester Hoefsloot was, wel wat kleiner had mogen uitvallen om op die manier meer grond voor woningbouw beschikbaar te hebben, vooral omdat er in die tijd behoefte aan was”.

We deden alles zelf
Nadat hij meer dan acht jaar in de plaatselijke politiek actief was geweest, nam Jef in juli 1986 afscheid als Algemeen Belang-raadslid, vooral om de reden dat hij het te druk had met de opbouw van een eigen zaak.

Terugkijkend zegt Jef: “Als kleine club deden we bijna alles zelf. Er was geen bestuur. Algemeen Belang had ook geen leden. Als raadsleden stonden we wel een bepaald bedrag van onze vergoeding af ten behoeve van de campagnekas.
Pas in november 1989, dus na mijn tijd als raadslid, werden voor het eerst statuten vastgesteld en opgenomen in een notariële akte. Dan heeft Algemeen Belang een bestuur, kunnen mensen lid worden, betalen ze contributie en worden er ledenvergaderingen gehouden.
In de loop der jaren is het kritisch vermogen van Algemeen Belang toegenomen en leerden we onderbouwd weerwoord geven. In de Raad konden we onderling flink over lopende zaken steggelen, maar na afloop bij de afsluitende borrel in het raadhuis of bij Sjefke aan de overkant ging het er vriendelijk aan toe. Algemeen Belang heb ik altijd een leuke en sympathieke club gevonden.
We hebben onze invloed nooit aangewend voor persoonlijk gewin. Het belang van Udenhout en Biezenmortel en hun inwoners stond steeds voorop. Het is aan anderen om te oordelen over mijn inbreng”

Januskop
Bij het afscheid van Jef in 1986 zei Jan Goutziers het volgende: “Als je je met politiek inlaat, ontkom je er niet aan dat vriend en vijand je gezamenlijk een januskop opzetten. Het ene gezicht symboliseert opperste wijsheid, het andere gezicht kortzichtige domheid. Je moet dit maar leuk vinden. Mede door jouw inzet heeft Algemeen Belang een eigen gezicht gekregen. We hebben heel wat invloed gehad op de politiek. We waren samen een partij met vleugels, ik soms het driftige politieke dier. Je bent met me van mening dat gemeentepolitiek meer een kwestie is van lokale strijd dan van ideologische strijd over de dorpsgrenzen heen”.

6
Wethouder van 1986 tot 1990
Van luis in de pels naar bestuurlijke verantwoordelijkheid
Margriet de Ree

Mensen stemmen voor wat goed is voor de gemeenschap
Udenhout, een Brabants dorp met ongeveer 9000 inwoners. Ik spreek nu over 1986. Jan Goutziers kende hen bijna allemaal. Als raadslid heeft hij zich dan zestien jaar onafgebroken ingezet voor de Udenhoutse gemeenschap, en met succes. Bij de verkiezingen in dat jaar ging Algemeen Belang van drie naar vier zetels. Persoonlijke omstandigheden dwongen hem af te zien van een kandidatuur als wethouder en brachten mij in het College.

Dat Algemeen Belang zo'n goed resultaat boekte bij die verkiezingen, was niet verwonderlijk. Mensen stemmen op basis van wat zij denken dat goed is voor de gemeenschap.

Wethouder
De overgang was voor mijzelf enorm. Mijn benoeming als wethouder kwam als een soort overval in mijn min of meer rustige bestaan. Ik overdrijf niet als ik mijn ambtsperiode van die jaren als een wonderbaarlijke belevenis, ja soms zelfs als een cultuurschok heb ervaren. De combinatie van de portefeuilles, welzijn, sport en financiën, was vaak onverenigbaar. Het plaatsnemen op zulke verschillende stoelen moest wel haast tot bestuurlijke frustraties leiden. Hetzelfde Jekyll en Hyde-gevoel bekroop mij bij de niet aflatende inspanningen die ik mij getroostte om zoveel mogelijk uit het vuur te slepen voor bijvoorbeeld de sportverenigingen. De voortdurende dompers die ik als wethouder financiën op mijn eigen plannen moest zetten, werkten aardig verwarrend. Mijn solistische handelswijze was vaak niet in harmonie met de beginselen van Algemeen Belang, maar mijn functioneren ademde wonderwel de geest van onze partij uit, waarvan de fractieleden veelvuldig opvielen door hun eigenzinnig optreden. Misschien drong in Algemeen Belang soms het besef door, hoe weldadig het was om in de oppositie te verkeren. Zeggen wat je vindt, geen gezeur meer aan je kop van coalitiegenoten, die met pek en zwavel dreigen. Gewoon jezelf zijn als het ware; misschien zou het een verademing zijn geweest.

Elke inwoner telt
Toch heb ik me bij Algemeen Belang in een politiek klimaat opgenomen gevoeld, waarin ik heb kunnen zijn wie ik was. Al vele jaren ben ik nu woonachtig in Maastricht. Hierdoor heb ik geen idee hoe het Algemeen Belang in de gemeenteraad van Tilburg is vergaan. Bij mijn afscheid als wethouder van de gemeente Udenhout in 1990, sprak ik het verlangen uit een steelse blik te kunnen werpen in de toekomst. Ik kon toen niet vermoeden dat Algemeen Belang 20 jaar later zou worden opgeheven. Jammer!

Gelukkig is Algemeen Belang niet bezweken voor de verleiding om over het eigen graf heen te regeren. Algemeen Belang heeft in ieder geval een bijdrage geleverd aan de vormgeving van de samenleving in Udenhout, waarin elke inwoner telde en de ruimte kreeg zich te ontplooien. Van luis in de pels naar bestuurlijke verantwoordelijkheid.

7
De gang van zaken in de Udenhoutse gemeenteraad
Het ging altijd anders dan we dachten
Interview met Cees van Roessel

Cees van Roessel is 15 jaar lang, van 1981 tot 1996, als CDA'er, lid geweest van de Udenhoutse gemeenteraad en in die periode heeft hij nauw contact gehad met de fractie van Algemeen Belang.

Jan Goutziers was voor niemand voorspelbaar
Besluitvorming begint voor partijen met een agenda, die maximaal tot zijn recht moet komen bij de jaarlijkse begrotingsbesprekingen. Zo ontstaan er concrete plannen op diverse beleidsterreinen, zoals sociale woningbouw, onderhoud van wegen, een subsidieplan en het bouwen van een openbare school. Er wordt in overleg overeengekomen wat te doen in het huidige jaar, het volgende jaar en de jaren daarop. Dan volgde de uitgewerking in commissievergaderingen en als partijen het daar eens zijn, dan kan een voorstel naar de gemeenteraad.

Bij al die besprekingen was natuurlijk ook Algemeen Belang actief betrokken. Maar geen enkele politicus in Udenhout had ooit de zekerheid dat een weloverwogen besluit door de gemeenteraad kwam. Jan Goutziers kon altijd inbreken op wat vooraf was bereikt. Daar zijn legio voorbeelden van. Eén daarvan ging over het onderhoud van wegen. Daarvoor was door een commissie een gedegen plan voorbereid, met als planning in het eerste jaar de Slimstraat, in het tweede jaar de Schoorstraat en in het derde jaar de Groenstraat. Daaraan had ook Algemeen Belang meegewerkt. Maar op het moment dat het voorstel in de gemeenteraad aan de orde kwam, kon Jan Goutziers zich ter plekke hard maken om de Groenstraat prioriteit te geven omdat, zo had hij gehoord en ontdekt, "er meer kuilen inzaten dan in die andere straten en de schokdempers van zijn auto er onder leden". Datzelfde gebeurde ook rondom de besluitvorming over de openbare school.

Die houding was voor Jan Goutziers de standaard. Hij deed dat soms ook als een eigen fractielid op een onderwerp woordvoerder was. Hij kon dan plotseling het woord overnemen en een andere mening bepleiten dan eerder in de fractie was afgesproken. Ook zijn eigen wethouders van Algemeen Belang, Margriet Dunk en Jan Leferink spaarde hij niet altijd. Die verdedigden vaak voorstellen van het College, waarbij zij nagenoeg de gehele gemeenteraad achter zich vonden en waarbij ook zij nooit zeker waren van de uiteindelijke reactie van Jan Goutziers. Je was pas zeker van je zaak als de burgemeester met de voorzittershamer op tafel sloeg.

Nooit rollebollend over straat
De gemeenteraadsleden van Udenhout wisten hoe Jan Goutziers was. Het leidde vaak tot persoonlijke teleurstellingen als raadsleden maanden- of jarenlang aan bepaalde voorstellen hadden gewerkt, dachten het door de gemeenteraad te krijgen en toch vastliepen. Jan ging vaak op signalen af, lanceerde die en deed, in de ogen van Cees, vaak aan incidentenpolitiek, haalde zaken uit hun context en was dan uit op oplossingen voor de korte termijn. Dat botste in de Raad omdat dat het voorgenomen beleid aantastte. Jan Goutziers handelde vanuit zijn politieke betrokkenheid, vanuit zijn enorme achterban en zijn parate kennis van de gebeurtenissen en de toestand in het dorp. Natuurlijk smulden de kranten ervan als een gemeenteraadsvergadering anders liep dan verwacht en een prachtig citaat van Jan Goutziers kon worden genoteerd. De leden van de Udenhoutse gemeenteraad zijn echter nooit rollebollend over straat gegaan en hebben onenigheid nooit via de pers willen uitvechten. Na afloop van de gemeenteraadsvergadering ging men vaak naar de overkant, naar café 't Centrum, waar Jan met een glas bier in de hand best gevoelig bleek voor de goedbedoelde "bijsturing".

8
De vereniging was een platform
Hart en hersenen verenigd in twee Jannen
Alfons Bouman

Verfrissende ervaring
Ik ben in aanraking gekomen met Algemeen Belang in 1987. Ik was destijds druk doende om een huis te bouwen in de Armhoef in de wijk de Besterd. Dit was een nieuwe wijk die op heel korte termijn was gerealiseerd door samenwerking van de gemeenten Udenhout en Berkel-Enschot. Door de grote tijdsdruk zijn er door de gemeente Udenhout juridische fouten gemaakt met betrekking tot de kosten van het bouwrijp maken van vooral de vrije sector bouwkavels. Omdat ik ook bij een overheid werkte, werd ik door andere bouwers gevraagd om eens uit te zoeken of wij verplicht waren een grote bijdrage aan de gemeente Udenhout te betalen. Het bleek vrij eenvoudig te zijn, in die zin dat de gemeente in juridisch opzicht geen poot om op te staan had. In moreel opzicht viel er uiteraard nog wel op af te dingen. De gemeente had immers mogelijk gemaakt dat in particuliere tuinen kon worden gebouwd. De gemeente gaf zich juridisch echter niet gewonnen en het werd min of meer een persoonlijke vete tussen enerzijds de toenmalig burgemeester Tops en zijn gemeentesecretaris Broekman en anderzijds de weigerachtige betalers in de vorm van mijn persoon. Deze kwestie kreeg politiek en ook in de media nogal wat aandacht en op een avond kreeg ik bezoek van twee mannen van de politieke partij Algemeen Belang die er het fijne van wilden weten. Dat waren Jan Goutziers en Jan Leferink. Het werd mij al snel duidelijk dat zij oprecht stonden voor de belangen van de mensen in Udenhout. Dat was een verfrissende ervaring om je verhaal te kunnen doen aan mensen die bereid zijn om te luisteren en ook om voor jouw belangen op te komen. Dit is het begin geworden van een samenwerking. De beide Jannen vroegen mij om hen bij te staan in de politieke partij Algemeen Belang. In die tijd werd het op de grond van een wijziging in de Kieswet noodzakelijk om als politieke partij de status van een vereniging te hebben. Bij een vereniging hoort een bestuur en een voorzitter en ik werd gevraagd de rol van voorzitter op mij te nemen.

Uniek tweemanschap
De eerlijkheid gebiedt mij te zeggen dat de rol van voorzitter van Algemeen Belang vooral een ceremonieel karakter had en louter diende om een podium te geven aan de beide Jannen, maar Jan Goutziers in het bijzonder. En dat was terecht, want Algemeen Belang was oprichter Jan Goutziers, later samen met Jan Leferink. Dit was een uniek tweemanschap: Jan Goutziers, de man van het volk die sprak in de taal van de Udenhouters, en anderzijds de intellectueel Jan Leferink, evenzeer begaan met de mensen in zijn dorp. Hart en hersenen verenigd in dit tweemanschap. Beiden zijn mannen die je in je hart sluit en die ook anderen wisten te raken, zowel met hun persoonlijkheid als hun humor.

Voor- en nadelen
Ik ben zo'n 8 jaar voorzitter geweest tot aan het moment dat ik verhuisde naar Alphen. Als ik terugkijk wat voor mij opmerkelijke feiten of ervaringen zijn geweest in die tijd, dan kan ik daarover het volgende zeggen: Algemeen Belang is een plaatselijke partij en is dus niet gebonden aan landelijke partijen en hun ideologieën. Dit heeft een belangrijk voordeel en een belangrijk nadeel. Het voordeel zit in het feit dat door de plaatselijke partij direct naar de belangen van de medeburgers kan worden gekeken. Je hoeft als plaatselijke partij niet noodzakelijk over de grenzen van je dorp of stad heen te kijken. Dit vertaalt zich in de praktijk in concrete ideeën en oplossingen die aansprekend zijn voor de mensen. Het nadeel zit in de (on-)mogelijkheid om je ideeën en oplossingen goed over het voetlicht te brengen. Hiermee doel ik op de media, die naar mijn sterke gevoel onvoldoende geïnteresseerd waren in plaatselijke partijen. Als je daags na een enerverende raadsvergadering de krant er op nalas en niets zag van de stellingname of opmerkingen van Algemeen Belang, dan vroeg ik me wel eens af of het verslag over dezelfde raadsvergadering ging.

9

Geen strategische agenda, maar…

Mensen die staan voor dorp en inwoners

Oud-burgemeester Wim Dijkstra

Algemeen Belang had het eeuwige leven

Als je mij in mijn Udenhoutse tijd zou hebben gezegd, dat ik nog eens zou mogen meewerken aan een publicatie over de geschiedenis van Algemeen Belang, had ik zeker wat lacherig gereageerd. Deze echt Udenhoutse partij had het eeuwige leven, dat kon je toch snappen. Het liep anders. Ondanks de strijd voor het behoud van zelfstandigheid en later de strijd voor aansluiting bij wie dan ook als het maar niet Tilburg was, werd Udenhout geannexeerd door de grote buurman. Algemeen Belang ging mee. Maar ondanks de grote inzet van de fractie in de Tilburgse Raad, was het duidelijk dat de mannen van het eerste uur zich daar niet thuis voelden. Hoe anders is de zorg voor het dagelijkse wel en wee van de dorpeling in verhouding tot de problemen en uitdagingen, waarvoor de grote stad zich ziet gesteld.

Veel emotie

Dat was voor mij als oud-wethouder ook wel eens wennen. Maar ik ben nog altijd dankbaar dat ik mijn burgemeestersloopbaan in Udenhout mocht beginnen. Ik zie me nog staan in de bittere kou om aan de rand van het dorp te worden afgehaald door het College en het Gilde. Wat heb ik veel goede herinneringen aan Udenhout, zeker ook aan Algemeen Belang. De gedrevenheid van Jan Goutziers, een man met het hart op de goede plaats, de inzet van Jan Leferink als wethouder. Hart voor het dorp en dus ook veel emotie. Ik weet nog dat ik eens tijdens een hoogoplopend meningsverschil in de Raad, schorste en de vergadering verliet om de gemoederen tot bedaren te brengen, maar dat Jan Goutziers gewoon doorging en pas even later ontdekte, dat de voorzitter niet meer op zijn plaats zat.
Als ik nu nog minstens een keer per jaar door het dorp wandel met Frans Hanckmann - we vormden samen met André van der Lee een mooi College, waar Algemeen Belang af en toe flink tegen kon ageren - dan zie ik de ontwikkelingen, zie wat er in al die jaren is bereikt en denk: het dorp ligt er goed bij. Vooral over het plein, waar mijn speeltje, de kiosk, staat (ik citeer Jan van Zon VVD), ben ik tevreden.

Mensen die stonden voor het dorp

Ik realiseer me dat Algemeen Belang geschiedenis heeft geschreven. Niet vanwege grootse vergezichten en een omvattende strategische agenda. Maar vanwege mensen, die stonden voor het dorp, voor de inwoners. Soms met veel emotie, maar altijd omdat ze de identiteit van het dorp niet verloren wilden laten gaan. Dat is gelukt. Udenhout, den Unent, waar ik ooit op de Unentse Mert, mijn baard heb laten afscheren voor de restauratie van het kerkorgel, is nog altijd Udenhout. Het is ook mooi dat ik nauwelijks moeite hoef te doen die periode van 1992 tot 1996 terug te halen. Ik noem een paar mensen: Piet van de Ven, de rekenmeester, Ad Bouw die onnavolgbare betogen hield, Jan Elands die mij trots het geschoten wild in de achterbak van zijn auto liet zien, ach je onthoudt vooral het goede. Gelukkig zijn er heel wat boeken en de bekende kalender in de loop der jaren verschenen. Udenhout en Algemeen Belang: als zelfstandige gemeente en partij zijn ze geschiedenis, maar ze zijn levend in de harten van zeer vele dorpelingen.

10
Niets was teveel!
De 6e stoel links in de raadzaal
Johan Remmers

24 maart 1994. Voor velen een datum zoals alle andere datums die voorbij komen. Voor mij de dag van installatie in de gemeenteraad van Udenhout. Pak aan, spanning in toom houden en zorgen dat ik op tijd op het gemeentehuis ben!

Biezenmortel
Wat ging er aan vooraf?
Woonachtig in Biezenmortel met kinderen in de basisschoolleeftijd werd ik op een bepaald moment benaderd om zitting te nemen in het schoolbestuur van basisschool St.-Franciscus die het dorp rijk was. Een functie die ik enkele jaren samen met andere dorpsgenoten met plezier en enthousiasme vervuld heb. Een tijd waarin de school uit zijn jasje groeide en, na veel heen en weer gepraat met voornamelijk de gemeente, fors mocht verbouwen en uitbreiden.
Naast voorzitter van het bestuur werd ik in die tijd ook ‘bouwpastoor’ en kwam zo regelmatig op het gemeentehuis en in contact met onder andere Wim Dijkstra, de toenmalige burgemeester. Wim heeft vervolgens mijn naam eens laten vallen bij Jan Goutziers die op zoek was naar jong bloed en vertegenwoordiging uit Biezenmortel, dat toen bestuurlijk nog onder Udenhout viel. Het eerste contact met Jan Goutziers en Jan Leferink was eind 1993. Voor mij een overval met de vraag of ik me beschikbaar zou willen stellen voor de kieslijst van Algemeen Belang voor de verkiezingen van maart 1994.
Ik was weinig met plaatselijke politiek bezig en zeker niet zodanig dat ik me geroepen voelde om meteen in de politieke arena te stappen. Van het één kwam echter het ander. Plaatsing op een 6e plaats op de kieslijst zou veilig zijn aldus Jan en Jan. Immers ”van vier naar zes zetels zou waarschijnlijk toch niet gaan lukken”, zo werd me ingefluisterd.
Niets was minder waar. Op de afscheidsavond van het schoolbestuur en het schoolteam, tevens verkiezingsavond, werd ik gebeld om met spoed naar het gemeentehuis te komen want, waar niemand echt aan had durven denken, was toch een feit geworden: Algemeen Belang had maar liefst zes zetels binnen gehaald. Ik herinner me nog één dolle boel in het gemeentehuis in het kamp van Algemeen Belang.

Nog maar koud voorzitter van het schoolbestuur af en raadslid in spé. Onervaren in het politieke spel, niet bekend met gebruiken, opkijkend naar de diverse oude rotten die zich het politieke spel tot in hun kleinste genen hadden eigen gemaakt.

Knallen in de raadzaal
De installatie van 24 maart herinner ik me nog als de dag van gisteren. Samen met Ad Bouw nieuw in de Raad, zittend in de raadzaal op nummer van de kieslijst. De zesde stoel aan de Algemeen Belang-zijde links in de raadzaal was voor mij. Veilig naast Ad die al langer vanaf de zijlijn meeliep en van wie ik, zeker in de eerste periode, veel directe steun en lering heb meegekregen hoe te reageren, wanneer te interrumperen en wanneer te zwijgen, soms het woord te nemen en soms te doen alsof “de bekende neus bloedt”, het een ander lastig te maken met inhoudelijke argumenten of gedegen dossier- of veldonderzoek vooraf.
Kortom, voor ik het wist zat ik er midden in.

Het kon soms knallen in de raadzaal, als kemphanen tegenover elkaar betwistend en overtuigd van het eigen gelijk om op het eind van een enerverende en soms lange avond aan de tap bij Sjef en Ada of in de trouwzaal van het gemeentehuis een glaasje met elkaar te drinken. Er bleef dan niets over van de felheid en gepassioneerde betrokkenheid waarmee de raadsleden en het College even daarvoor elkaar bestreden en aangesproken hadden.

Annexatie

De gemeentelijke herindeling trok een flinke wissel op Udenhout. Zowel op de bevolking als op het politieke bedrijf. Aan de vooravond van de uiteindelijke besluitvorming bleek er meer eenheid en saamhorigheid onder de diverse strijdmakkers van de politieke partijen dan ooit daarvoor in de raadsvergaderingen was getoond. Men zocht in meerderheid samen naar mogelijkheden om zelfstandig te blijven, verzon ludieke acties, trok naar de provincie en Den Haag om tegen beter weten in voorgenomen besluiten te doen keren.

Toen het doek voor Udenhout uiteindelijk viel, was er een voor Algemeen Belang bijzonder keuzemoment: valt het doek voor de partij die Jan Goutziers van een eenmansfractie heeft gemaakt tot een partij die er toe deed in Udenhout of gaan we door in de grote stad? Toenmalig burgemeester Brokx had zijn oordeel al klaar: “laat die boerkes uit Udenhout maar even meedoen hier, daar zijn we zo klaar mee in de grote stad”. De schouders gingen eronder, mensen werden opnieuw actief, geënthousiasmeerd, gedreven, de passie was terug. Met ondersteuning van Tilburgers en dorpsgenoten uit Berkel-Enschot en Udenhout werden de partijkleuren geel blauw langzaam als een figuurlijk, maar aanwezig lint door de stad getrokken. Terwijl Jan Heerkens en ik als duovoorzitters de kar in het partijbestuur trokken, klom Algemeen Belang vanuit de oppositie naar vier zetels in de coalitie met een gedreven wethouder op het pluche.

Een berk, een eik en een linde

De eerste verkiezingen in Tilburg wisten we ons al meteen op de kaart te zetten met leuke en spontane acties wat het publiek wel kon waarderen. De oude linde was nog maar koud weg van de Heuvel of Algemeen Belang plaatste drie nieuwe bomen als symbool van de samensmelting van Tilburg, Udenhout en Berkel-Enschot.
Een berk, een eik en een linde werden door ons op de Heuvel gezet. Lang hebben ze er helaas niet gestaan. De ambtenaren van de gemeente Tilburg hadden minder waardering voor deze verbindingsactie.

11
Gemeentelijke herindeling
Karavaan van de liefde voor het dorp
Joost Goutziers

Volksvermaak en bittere ernst
Wat zou het geweldig zijn als er 1000 tot 1200 Udenhouters zouden meerijden in de Karavaan van de Liefde voor het Dorp. De organisatie van het protest tegen herindeling droomt van dit aantal.
Op 31 augustus 1996 blijkt waartoe het dorp werkelijk in staat is. Meer dan 2000 dorpsbewoners geven een krachtig signaal af aan de Haagse politiek: ons dorp moet dorp blijven. Dus geen aansluiting bij Tilburg, maar liever bij Loon op Zand. Als het dan toch niet anders kan.
Tractoren met platte wagens verzamelen die zaterdag op het Tongerloplein. Op die karren zitten buurtverenigingen en orkesten, maar ook scouting komt met een grote wagen. De verkenners hebben een zittende dorpsreus gebouwd. Juist in díe periode blijkt niemand in de stad Tilburg zin te hebben om zijn schouders onder de bouw van een stadsreus te willen zetten. Een hechte gemeenschap als Udenhout draait daar de hand niet voor om, zo luidt de boodschap van de scouts. Behalve boerenkarren staan er caravans op het plein, bolderkarren, tandems, sjeesjes, huifkarren met paarden, en heel veel fietsers. Bij de meeste fietsen zit een koffer op de bagagedrager of in de mand voorop. Ook de karren zijn bezaaid met huisraad en koffers. De Karavaan van de Liefde voor het Dorp ademt de sfeer van een boerenovertrek. Met Udenhout als bruid en Loon op Zand als gewillige bruidegom. En hoe ludiek de Karavaan ook is en hoe vrolijk ook de deelnemers, de reden voor de stoet is een wrange. Udenhout wil niet uitgehuwelijkt worden aan Tilburg. Het dorp dopt zijn eigen boontjes wel en in het uiterste geval zoekt het zelf een partner. Om dat uit te drukken brengt het Unents Toneel een beeld van Rodin tot leven. Dat beeld toont de bewoners van Calais die de Engelsen in de zeventiende eeuw smeken hun land niet te bezetten.
De Karavaan is volksvermaak en bittere ernst tegelijk.

Symfonie van onmacht
Tegen 14.00 uur vertrekt de stoet en trekt door het buitengebied van Udenhout richting Loon op Zand. Op de grens van beide dorpen krijgen de Loonse wethouders van de Udenhoutse burgemeester Wim Dijkstra een groen hart cadeau. En al zijn de wethouders iets te laat, ze nemen het hart graag aan en ze zijn diep onder de indruk van de massale deelname van de Udenhoutse bevolking aan deze protestactie. Eigenlijk is iedereen die de stoet ziet of zelf meerijdt diep onder de indruk, zowel door de bundeling van creativiteit als door de eensgezindheid. Het dorp balt zijn vuist en toont zijn onderlinge verbondenheid.
Op het podium bij de gemeentegrens staat een acteur gekleed in een keurig pak. Als een gladde vertegenwoordiger probeert hij dorpsbewoners lekker te maken met Tilburgse presentjes als Ringbanen, de Kermis en torenhoge gebouwen. Dijkstra duwt de man met plezier van de verhoging.
Terug bij het Tongerloplein is daar een optreden van Het Koor van de Liefde voor het Dorp met de symfonie van de Onmacht van het Dorp.
Het heeft niet mogen baten, Udenhout hoort al jaren bij Tilburg, maar De Karavaan voor de Liefde van het Dorp blijft een prachtig evenement. En een uitlaatklep voor alle Udenhouters die herindeling verafschuwen maar kopje ondergaan in machteloosheid.

Asterix en Obelix
Ome Jan Goutziers is het gezicht van De Karavaan. Terecht. Mister Udenhout had eerder dat jaar al als Al Capone een bus met Kamerleden ‘overvallen’ om ze het spook van de herindeling uit het hoofd te praten. Zijn neef, vrijwilliger bij Festipet, krijgt hem zover om het plan voor De Karavaan te omarmen. Dat is aan het begin van de zomer, want het evenement is in een razendsnel tempo uit de grond gestampt. Burgemeester Dijkstra uit zo zijn bedenkingen. Zou dat wel werken, vraagt hij zich af. ‘Udenhouters krijg je niet in beweging,

zelfs een bus naar Den Haag krijgen we niet vol. En die koffers? Doet dat niet te veel denken aan de oorlog?'
Het heeft iets weg van een coupe of burgerlijke ongehoorzaamheid, want als de burgemeester op vakantie is besluit een in allerijl in het leven geroepen comité om de Karavaan gewoon te gaan organiseren. Het moet nu eenmaal gebeuren. Dat comité is breed van samenstelling: politici, enthousiaste vertegenwoordigers van standsorganisaties, een ambtenaar en een journalist. Ze benaderen boeren om karren en tractoren beschikbaar te stellen, besturen van buurtverenigingen worden bijgepraat en in de lokale media start een offensief. Na enkele weken waart de Koorts van de Karavaan door het dorp. 'Doede gij mee?' 'Jao, gij nie dan?' Het is het gesprek van de dag.
Udenhout is opgeslokt. Dat heeft De Karavaan van de Liefde voor het Dorp niet kunnen keren. Ome Jan evenmin. Maar Brabant vergelijkt Udenhouters op 31 augustus 1996 met Asterix en Obelix die heldhaftig strijden tegen de Romeinen.
Een strijd die met opgeheven hoofd is verloren.

12

Foto’s bij een emotionele herinnering

Laatste gemeenteraadsvergadering van Udenhout

Archief Heemcentrum ‘t Schoor

13

De allereerste bijdrage in de Tilburgse gemeenteraad

Van dorp naar stad, een perspectief

Rede Jan Leferink over de Perspectiefnota 1997

Mijnheer de voorzitter,
Tijdens de pauze vroegen verschillende collega's bezorgd aan mij wat ik van dit circus vond. Ik heb met enig vertrouwen naar deze Perspectiefnota uitgezien, omdat ik het fenomeen niet kende, wat ik wel een omissie vond van de politiek in de kleine gemeente waar ik vandaan kom. Wat ik voor me heb gekregen is bepaald onthullend voor me geweest. Ik begrijp nu beter waarom het besturen van een stad anders is dan van een dorp, maar ik begrijp ook waarom het besturen nu veel verder van de burger is komen te staan. Zaken waarover wij in Udenhout spraken komen hier in het geheel niet aan bod; dat wordt overgelaten aan een gebiedsteam dat wel eens een visie zal ontwikkelen. Aan de wijze waarop de omgeving wordt ingericht wordt in de Perspectiefnota weinig aandacht besteed.
In de bonte vogelkooi hier worden vele liederen gezongen en als toeschouwer is het wel vermakelijk daarnaar te kijken: loyale CDA-ers die vooral vrezen dat ze na de burgemeesterswisseling steeds minder "onze stad" zullen worden en pseudo-critici die uiteindelijk, omdat ze geen andere reden hebben, toch maar voor stemmen.
De harde hand van Stok is ook maar een slap handje gebleken, al zit er ook wel iets in waarmee ik het eens kan zijn. Verder zie ik hier nog wat dromerige maatschappijvernieuwers die heel interessante dingen zeggen, maar zich kennelijk niet altijd realiseren dat ze deel uitmaken van het College. Het was aandoenlijk naar hun verhaal over bestuurlijke vernieuwing te luisteren. Genoten heb ik ook van de humorvolle horzels die gaten vreten in onze bestuurlijke eigenwaan. Tenslotte zijn er ook nog de klagende ouderen die met een mengeling van hoop en vrees de toekomst tegemoet zien. Iedereen zegt eigenlijk wel iets zinvols. En wie zijn wij dan? Tja, wij zijn die dorpelingen die alleen maar weten hoe je een paard moet inspannen en nu ook mogen meedoen in dit "grote stadsgebeuren".
Gaandeweg mijn betoog zal wel blijken dat wij van dit alles een mix maken. Als u dat uitvoert, hebt u een goed beleid.
In de Perspectiefnota 1998-2001 neemt POP een centrale plaats in. De organisatie moet weer leren van buiten naar binnen te denken. Het gaat niet alleen om doelgerichter, doeltreffender en productiever te kunnen werken, maar er is weer plaats voor betrokken maatschappelijke organisaties en burgers op de agenda van het bestuurlijk vernieuwende denken. De gemeentelijke organisatie is bezig zich om te vormen van aanbodsgerichte tot vraaggerichte organisatie. POP als bestuurlijk vernieuwend denken heeft onze instemming en waardering. Maar … hoewel het belang van betrokken burgers openlijk wordt beleden, lijkt dit bestuurlijk politieke wereldje maar wat graag de eerste viool te blijven spelen. Of POP slaagt is mede afhankelijk van de houding van ons als Tilburgse politici: zullen wij bereid zijn de eigen positie en het eigen functioneren enigszins te relativeren, om zo volop ruimte te bieden aan betrokken burgers? Volgens de onderzoeker Depla uit 1996 is 84% van de Brabantse bestuurders van mening dat burgers zich voornamelijk laten leiden door eigen belang en is 42 % van mening dat Algemeen Belang wordt ondermijnd door de eisen van maatschappelijke organisaties. Hij maakt duidelijk dat voor veel politici ondanks mooie woorden over actieve betrokkenheid van burgers en maatschappelijke organisaties de eigen ideologische politieke visie en de wereld van het gemeentehuis belangrijker zijn dan die buiten de muren van dit gebouw. In de borst van velen in deze zaal blijken twee zielen te rusten: een van grote welwillendheid en een van grote terughoudendheid. Ook de alinea in de nota op bladzijde11 over de interactieve gemeente die "niet kan draaien wat wordt gevraagd" en de angst voor het weinig innovatieve van niet door de markt gestuurde non profit-organisatie is daarbij opmerkelijk. Nog klinkt ons de aan duidelijkheid niets te wensen over latende uitspraak van een professor in de oren tijdens het afscheidscongres van burgemeester Brokx: voor het 19e-eeuwse politieke denken met zijn verzuilde partijen is in de moderne tijd geen plaats meer, de show is over. Allemaal uitspraken die centralistisch denkende politici in deze zaal zich wat meer in de oren zouden moeten knopen en daaraan

conclusies verbinden. De bestuursstijl die bij POP past zou er een moeten zijn van coproductie, maar het is de vraag hoe de ambigue houding van deze Tilburgse Raad in de praktijk zal uitwerken. Zullen coproductie van beleid met maatschappelijke organisaties, wijk- en dorpsraden een kans krijgen, of heeft de terughoudendheid het al van de welwillendheid gewonnen? We herinneren ons dat het CDA zich tijdens de verkiezing onomwonden uitsprak voor dorpsraden en daarna er onderuit probeerde te komen, de PvdA niet hardop 'nee' durfde te zeggen en VVD en Groen Links een meer centralistische politiek voorstonden.
Wij hadden graag in de Perspectiefnota meer duidelijkheid gekregen over de bedoeling van het College. Helaas blijft het bij een beschrijving van het bedrijfsvoeringproces. Wij sporen u aan echt bestuurlijk vernieuwend te durven zijn, zeker daar waar nieuwe burgers van deze gemeente daarom bij verkiezingen in november 1996 zo duidelijk hebben gevraagd.

Tot zover een letterlijke weergave. Vanaf hier een samenvatting van het verdere deel van de rede.

Volgens Algemeen Belang zou de Tilburgse binnenstad aantrekkelijker moeten worden gemaakt, niet alleen met bedrijven en hun filialen, maar vooral ook met unieke en verrassende speciaalzaken. Het stadscentrum komt uitdrukkelijk aan de orde maar totaal is uw zwijgen over het toekomstperspectief van wijken en dorpen. Mensen in oude wijken en dorpen zijn er niet zeker van dat de historische setting vanuit het grote-stedendenken nog gerespecteerd zal worden.

In het Tilburgse centrum zou de veiligheid verhoogd moeten worden maar moet dat ten koste gaan van minder politietoezicht in buitenwijken en dorpen. Het door u bepleite proactieve en preventieve werken aan veiligheid is in de ogen van inwoners van Berkel-Enschot en Udenhout een lachertje.
Moet het soms zo zijn: Tilburg bouwt aan zijn stad met miljoenen kostende imponerende projecten en biedt de wijken pas de hand als er sprake is van verpaupering?
Algemeen Belang pleit voor een ruimhartiger beleid voor het jeugd- en jongerenwerk door hen betere voorzieningen en accommodaties te geven en vindt dat het slecht gesteld is met de uitvoering van de handhaving: Verkeersonveilig gedrag wordt in de ogen van onze burgers te laks bestreden. Het zal wel weer een kwestie zijn van 'geen hoge prioriteit' in de ogen van de politie, maar de gewone burger vindt ze wel belangrijk.

Over de afnemende deelname en betrokkenheid van Tilburgers bij de samenleving en het lokale bestuur worden vooral als oorzaken van bestuurlijke schaalvergroting en centralistisch denken genoemd waardoor de identificatie met de stad en gemeente, maar ook met de eigen buurt afneemt en mensen tegen zichzelf zeggen: ze doen toch niets met wat ze van ons horen. Het sociaal cement tussen mensen wordt vooral gesmeed door de burgers niet alleen inspraak te geven, maar ook de zeggenschap over de eigen leefomgeving weer te doen herstellen.

Bij te weinig financiële middelen mag er volgens Algemeen Belang gebruik worden gemaakt van het profijtbeginsel: wie kan betalen, dient te betalen. Armoedebeleid, hoe ingewikkeld ook, moet verantwoord gevoerd worden.
Mag "Industrie in de 21^{e} eeuw nog hetzelfde beroep op grondgebruik doen als in de negentiger jaren van de 20^{e} eeuw" en hoe verhoudt zich dit tot het scheppen van werkgelegenheid?

Het woningbouwprogramma raakt een gevoelige snaar. Als in de nota aangegeven wordt dat de woningbehoefte in de komende jaren geringer zal zijn dan tot dan toe verwacht en dat een voorzichtiger woningbouwprogramma gehanteerd moet worden is de reactie van Algemeen Belang: "Hierbij zakt onze broek af. Anderhalf jaar lang heeft Tilburg gehamerd op het voorhoofd van Van der Vondervoort dat ze minstens 13.000 woningen moest bouwen tot 2015 omdat de migratie naar Tilburg toch zo groot is! Het is dus gelegenheidsargumentatie geweest om de herindelingsbuit zo groot mogelijk te maken". Om vervolgens bij de

tariefsverhogingen te eindigen met: ”De tarieven zijn veel te hoog en blijven alsmaar stijgen. De voormalige gemeenten Berkel-Enschot en Udenhout hadden de gewoonte nieuw beleid te ontwikkelen voor hun eigen grondgebied. Die gemeenten dragen structureel 2 miljoen gulden bij aan de algemene middelen in het nieuwe Tilburg, maar wat krijgen zij daarvoor terug? Wilt u dat de nieuwe inwoners eens uitleggen”?

14

Raadslid, wethouder en loco-burgemeester Jan Leferink

“Houd rekening met maat en schaal van het dorp”

Interview met Jan Leferink, die in 2002 afscheid van de politiek nam

Jan Goutziers op de stoep

Jan Leferink kwam in 1978 vanuit Nijmegen in Udenhout wonen. In het najaar van datzelfde jaar organiseerde de gemeente Udenhout een fietstocht voor nieuwkomers. Ook aan huize Assisië werd een bezoek gebracht. Daar waren vertegenwoordigers van diverse politieke partijen uit Udenhout aanwezig die zich aan de nieuwkomers wilden voorstellen. Vanuit zijn toen nog wat links georiënteerde politieke interesse voor de PSP, was Jan, tot enige verbazing van de aanwezigen, nieuwsgierig naar waar de Udenhoutse politieke partijen voor stonden.

Een week later stond Jan Goutziers van Algemeen Belang bij hem op de stoep. Hij was op dat moment op zoek naar mensen die vanuit de achterban een bijdrage aan zijn partij wilden leveren. Hij vertelde dat hij als Lijst Goutziers in 1966 voor het eerst aan de gemeenteraadsverkiezing in Udenhout had meegedaan. Jan wilde bezig zijn met plaatselijke politiek, waarin iedereen zich kon vinden en waarbij het gemeenschappelijke belang voorop stond. Hij zei dat hij soms overleg had met zijn eigen mensen binnen de partij, maar veel vaker persoonlijk contact met burgers had; dat hij op de hoogte kwam van wat bij dorpelingen leefde door eenvoudigweg bij die mensen of openbare gelegenheden binnen te stappen.
Dat alles sprak Jan Leferink wel aan en hij besloot actief lid te worden van Algemeen Belang. Zijn naam verscheen voor het eerst op de lijst van de gemeenteraadsverkiezingen op 2 juni 1982. Hij nam daarop de vijfde plaats in na Jan Goutziers, Jef Wijnands, Frans van Hoek en Cees van Bree.

Zes op dertien

“Wij als Algemeen Belang timmerden in die beginjaren flink aan de weg. De stencilmachine zorgde voor de nodige infoblaadjes en folders. De dorpsbewoners moesten en zouden op de hoogte blijven van wat ons als raadsleden van Algemeen Belang in de raadsvergadering bezig hield en waarvoor wij ons inspanden. Ook onze achterban was erg actief en het ledenaantal van de partij nam toe. De door ons gevoerde politiek sprak de dorpsbewoners uit Udenhout en Biezenmortel blijkbaar aan: bij de gemeenteraadsverkiezingen vier jaar later in 1986 behaalden we als Algemeen Belang vier zetels.
Samen met het CDA, dat in het bezit kwam van zes zetels, vormden we de coalitie waarin Margriet Dunk-de Ree onze eerste wethouder van Algemeen Belang werd. Ikzelf schoof in dat jaar voor het eerst als raadslid aan.”

Na de verkiezingen van 1994, waarbij Algemeen Belang dus zelfs zes van de dertien zetels wist binnen te halen, werd Jan Leferink zelf wethouder. Ruimtelijke Ordening behoorde tot zijn portefeuille.

“In periode 1986-1994, waarin de herindeling en de mogelijke samenvoeging met Tilburg aan de orde kwamen, hielden we ons als Algemeen Belang bezig met de vraag: Blijven we als politieke partij actief of stoppen we ermee?
De mogelijke annexatie van de gemeente Udenhout door Tilburg zette ook bij ons kwaad bloed. We waren fel tegen. Algemeen Belang hield een enquête onder de inwoners van Udenhout en Biezenmortel en maakte een gesponsorde videofilm met als titel: Udenhout, da’s nog groen Brabant. We reisden af naar het Binnenhof in Den Haag. Met ons kwamen ook onze dorpsbewoners in opstand. Er werd als protestuiting een optocht gehouden waaraan veel inwoners deelnamen en hun protest op soms ludieke wijze uitten.
Maar dat alles mocht niet baten. Later echter zou burgemeester Stekelenburg tegen ons zeggen dat de herindeling met Tilburg fout was.

Jan Goutziers wist ons toch zover te krijgen dat we, na de annexatie van Udenhout door Tilburg op 1 januari 1997, met een eigen lijst uitkwamen. We wisten vier zetels in de Tilburgse Raad te behalen."

Worsteling
Jan zat bijna 16 jaar in de politiek: van 1986 tot 2002 actief in de gemeenteraad. In het begin had hij binnen Algemeen
Belang de taak om allerlei losse briefjes tot een leesbaar stuk te maken ter grootte van een A-4tje. Hij wilde zijn bijdrage leveren aan het op de kaart zetten van Algemeen Belang. Jan Goutziers noemde hem wel eens gekscherend de filosoof van de partij. Hij hielp, naar eigen zeggen, ook Jan Goutziers zich te verhelderen.

"Toch bleek de gang van ik naar wij voor mij een worsteling. Niet eigen succes maar loyaal zijn en blijven aan de partij stond voorop. Ik wilde door folders aan de inwoners duidelijk maken waarin we ons als Algemeen Belang onderscheiden van andere partijen in de Udenhoutse en later Tilburgse Raad.
Daarnaast ben ik me in het dorp gaan interesseren. Ik voerde gesprekken met burgers, boeren en mensen uit het Udenhoutse bedrijfsleven. Ik besprak met hen vragen als: wat bouwen we, waar bouwen we en hoe pakken we dat het beste aan. Alles met het doel om visie te ontwikkelen. Ik was voorstander van het overlegmodel. Niet alleen omdat het moest maar het leidde ook tot actieve clubs om je heen."

Wel degelijk invloed
Jan meent als raadslid en latere wethouder en met de ondersteuning van zijn partijgenoten in de coalitie wel degelijk invloed gehad te hebben op hoe Udenhout er nu uit ziet. Hij noemt plan de Mortel, het Tongerloplein, de realisatie van de bibliotheek en de bouw van woningen op het Felixterrein.
Met veel persoonlijk genoegen kijkt hij terug op het kunnen handhaven en tot woonhuis verbouwen van de schuur die naast de boerderij van Kees en Annie Verhoeven in de Groenstraat stond. De schuur dreigde gesloopt te worden. De gemeente kwam de eigenaren tegemoet door de kosten van de architect te betalen. Het kruispunt bij het voormalige gemeentehuis heeft tegelijk zijn charme en zijn probleem. Graag had hij een voetpad gezien vanuit de Kuil naar de Schoorstraat en dat het park van Vincentius een publieke dorpsfunctie zou krijgen.

"Mijn politieke activiteiten zette ik als Algemeen Belang-fractievoorzitter in de Tilburgse Raad vooral vanuit boosheid over de herindeling voort. Het viel me op dat bij de komst van Algemeen Belang in de gemeenteraad sommige raadsleden niet eens bekend waren met Udenhout. Bij Tilburgse verkiezingen vind ik het hart ontbreken. Ikzelf heb dat tijdens mijn raadsperiode ook zo ervaren. Als meest kwetsend moment wil ik de reactie van Groen Links noemen op mijn opmerking in de Raad dat het voor het onderwijs een goede zaak zou zijn als op scholen niet meer dan 30 % van de leerlingen van allochtone afkomst zou zijn. Zonder inhoudelijk op die opmerking in te gaan, reageerde Groen Links met: "Je bent een racist".
Na vanaf 1997 zijn bijdrage geleverd te hebben, nam Jan in maart 2002 afscheid als Tilburgs raadslid, waarbij burgemeester Johan Stekelenburg hem het lintje 'Lid in de orde van Oranje Nassau' opspeldde.

Udenhout aantrekkelijk dorp
Jan vindt naar eigen zeggen Udenhout nog steeds een erg aantrekkelijk dorp. "De maat van het dorp is erg mooi. Met 7.000 tot 10.000 inwoners blijft de zaak overzichtelijk. Je kunt elkaar tegelijk kennen en niet kennen. Naast gemeenschappelijkheid is er ook ruimte voor persoonlijke inbreng. Er kunnen en moeten ook verschillen blijven, dat geeft spanning en houdt zaken boeiend. Een Udenhouter mag trots zijn op het dorp. Door de herindeling en de toevoeging van Udenhout aan de stad Tilburg dreigt het gevaar dat je eigen identiteit verdrongen wordt, dat het wij-gevoel verdwijnt.

We zijn een nog overwegend katholiek dorp, hebben een niet alledaagse boerenstand, kennen een actief verenigingsleven met veel vrijwilligers en het dorp heeft een rijke historie. In gesprekken met inwoners gaat het niet zo over politiek maar eerder over wie wie was. We hebben een eigen gezicht."

"Ik was voor de oprichting van een dorpsraad. Toch heb ik me toentertijd daarvan los gemaakt omdat ik vond dat deze niet onafhankelijk genoeg was. Het dorpsraad-idee van Algemeen Belang is helaas door de politiek te bureaucratisch afgewikkeld. Nu dreigt er spanning en polarisatie tussen Udenhout en Tilburg. De dorpsraad dient, zoals ik er nu over denk, meer gewicht te krijgen en zou zich samen met de politiek moeten inspannen voor meer zeggenschap en een veto recht, zeker daar waar het ruimtelijke plannen betreft. Het dorp zelf en de schaal daarvan dreigen anders te verdwijnen. Ruimte bepaalt ook je identiteit. Bouw daarom niet grootstedelijk maar mondjesmaat. Kortom, houd rekening met maat en schaal van het dorp".

Aan het eind van het gesprek merkt Jan op: "Omdat er in Udenhout op dat moment geen passende seniorenwoning voor mij en mijn vrouw Francien beschikbaar was, verhuisde ik naar Oisterwijk. Maar …. mijn hart ligt nog steeds in Udenhout."

15
Comité Udenhout hartverwarmend
Dorpsraad en dorpsiconen
Hans van den Bersselaar

Commissie Schampers
Het herindelingproces is destijds niet zonder slag of stoot verlopen. Al in 1986 is er een provinciale commissie Schampers die stelt dat gemeente met minder dan 25.000 inwoners in principe zouden moeten samenvoegen of geannexeerd moeten worden. Udenhout heeft vanaf het rapport van de commissie Schampers vele herindelingscenario's langs zien komen. Logischerwijs zou het met Oisterwijk en Moergestel een groene gordel om de stad hebben kunnen vormen. Tilburg kon zich dan met Berkel-Enschot en Goirle uitbreiden. Echter Oisterwijk kwam met Moergestel al aan de 'Schampers-grens' van 25.000 inwoners en sloten snel de gelederen. Samen optrekken met Berkel-Enschot zou het gevaar van Tilburgse annexatie vergroten en daarom verklaarde Udenhout op 31 augustus 1996 op grootse wijze de liefde aan Loon op Zand. Eigenlijk een vreemde zaak: Loon op Zand behoorde historisch tot het stadsgewest Waalwijk en de Loonse en Drunense duinen zijn altijd een scherpe scheiding geweest tussen de beide dorpen. Maar uit tactische overwegingen besloot Udenhout toch de toenadering te zoeken, mede op advies van gedeputeerde Jan de Geus, de latere burgemeester van Loon op Zand en nog later van Waalwijk.

31 augustus 1996
Udenhout is al een hele tijd in rep en roer. Burgemeester Brokx had al geruime tijd laten doorschemeren dat hij naast Berkel-Enschot ook Udenhout bij Tilburg wilde hebben. Goirle wilde met Riel verder en was daarmee geen alternatief.

Dat onzalige idee mobiliseerde velen in het dorp, waaronder natuurlijk Jan Goutziers, oprichter van Algemeen Belang en vele jaren roemrucht gemeenteraadslid. Jan had zo zijn eigen manieren om steun te zoeken in het dorp. Hij kende zeer veel mensen en was gemakkelijk aanspreekbaar op straat. Ook het Udenhoutse bedrijfsleven ontkwam niet aan Jan's ideologieën. Op zaterdagmorgen – toen er in ons bedrijf nog steevast werd overgewerkt – kwam Jan wekelijks 'een bakske koffie vatten'. Dat deed hij al jaren, maar na het Schampersrapport ging er geen week voorbij of het kwam tijdens de koffie ter sprake. Jan zat er vol van en had al vroeg in de gaten dat deze plannen voor Udenhout wel eens rampzalig konden aflopen en het einde konden betekenen van de zelfstandige gemeente. Als rasechte Udenhouter en dorpeling ging dat Jan zeer aan het hart en velen, waaronder ook ik, deelden die mening. Zo groeide met de maanden de angst voor annexatie door Tilburg en groeide daarmee het gevoel om in verzet te komen. Tegelijkertijd deed burgemeester Brokx van Tilburg weinig moeite om in de dorpen Berkel-Enschot en Udenhout uit te gaan leggen wat er aan voordelen te behalen was.

Uiteindelijk verenigden de verschillende actieve verzetsgroepen in Udenhout zich en sloegen de handen ineen in een werkgroep 'Hart voor het Dorp'. Deze groep organiseerde allerlei activiteiten en schreef brieven met op 31 augustus 1996 een massale demonstratie in de vorm van een Karavaan voor de liefde van het dorp. Dat was de laatste, ultieme poging om aandacht te vragen voor wat in Udenhout als een historische blunder werd gezien: Het splitsen van Udenhout en Biezenmortel en het laten annexeren van Udenhout door de gemeente Tilburg.

Aanwezig zijn waar de besluiten vallen
Op 3 september was de behandeling van het wetsvoorstel in de Eerste Kamer en we weten allemaal hoe dat is afgelopen. Udenhout verloor haar zelfstandigheid en promoveerde tot wijk '9' van de stad Tilburg. De Udenhouters likten hun wonden en bereidden zich voor om

een nieuwe start te maken als Tilburgers. Dit alles na de nieuwe gemeenteraadsverkiezingen die volgden op 27 november 1996. Zo ook Jan Goutziers met zijn politieke medestanders. die prompt met 4 zetels in de Tilburgse raad kwamen. Dit ging ten koste van de PvdA die één zetel verloor, D66 die er maar liefst twee moest inleveren en de Centrum Democraten die zelfs de raad moesten verlaten.

De strijd tegen de herindeling was verloren en de Udenhoutse politici begrepen maar al te goed dat ze aanwezig moesten zijn op de plaats waar de besluiten over Udenhout werden genomen: de gemeenteraad van Tilburg dus.

Comité Udenhout hartverwarmend
Ook binnen het dorp probeerden men kansen te grijpen om de sterke samenhang en het grote verenigingsleven binnen de kern Udenhout overeind te houden. Er was een sterke drang om bepaalde iconen van de voormalige zelfstandigheid te behouden.
Vanuit het comité Udenhout Hartverwarmend, dat weer voortkwam uit de Karavaan-werkgroep, was al enkele malen gesproken met oud-burgemeester Wim Dijkstra over de vorming van een eigen dorpsraad. Dijkstra was vertrokken naar zijn Oss. Daar was ook herindeling geweest en waren er dorpsraden geïnstalleerd in dorpen zoals Berghem en Macharen.

Vanuit het comité werden Wim Maarse, Wil Broos en schrijver dezes gerekruteerd om de mogelijkheden verder te onderzoeken. We hadden geluk: zojuist was Johan Stekelenburg in Tilburg geïnstalleerd als nieuwe burgemeester. Bij hem vonden we een luisterend oor voor onze wensen en al snel konden we samen met Berkel-Enschot starten met een experiment voor stadsdeel- en wijkraden met een beperkt eigen budget.

Dorpsraadvoorzitter Frans Hanckmann
Snel ging men aan de slag om een dwarsdoorsnede van de Udenhoutse bevolking samen te stellen. Bedrijfsleven, middenstand, agrarische sector, horeca en verenigingsleven. Iedereen diende zich te kunnen herkennen in de raad. Notaris Van der Kolk richtte de Stichting Dorpsraad Udenhout op en de Udenhouters mochten zich al bij de gemeenteraadsverkiezingen uitspreken over de leden van de dorpsraad en stemmen op de voorgestelde kandidaten. Nog voor de eerste vergadering konden we oud-wethouder Frans Hanckmann overhalen om als voorzitter op te treden. Hanckmann had veel bestuurlijke ervaring en wist de weg in het Tilburgse gemeentehuis goed. Dat kwam hem mooi van pas om in de eerste moeilijke jaren de Udenhoutse dorpsraad een positie te geven en er voor te waken dat belangrijke zaken afgestemd werden met de dorpsraad. De eerste dorpsraad is een feit.

Nu 12 jaar later blijkt de Dorpsraad nog steeds in een behoefte te voorzien. Het staat dicht bij de mensen en het verhoogt de kwaliteit van de beslissingen van de Tilburgse ambtenaren doordat lokaal nieuwe plannen goed zijn afgestemd.

Dorpsiconen
Daarnaast waren er met de dorpsraad en haar voorzitter belangrijke iconen terug in de dorpsgemeenschap. De voorzitter verscheen en verschijnt op belangrijke gelegenheden en vertegenwoordigt daar de gemeenschap. De dorpsraad vergadert in het oude raadhuis en in de voormalige raadzaal, zoals men dat in zelfstandig Udenhout ook gewend was.
Het lijken maar futiliteiten maar ze waren in de gewenningsperiode van dorp naar stad zeer belangrijke symbolen die meehielpen de dorpse sfeer en onderlinge samenhang in Udenhout te behouden.

Dat Algemeen Belang in 2010 is opgeheven is in deze context gezien misschien dus niet zo vreemd. De partij heeft zich verweven in de Tilburgse gemeenschap, net zoals Udenhout dat heeft gedaan. Die verwevenheid betekende voor Algemeen Belang het einde. Voor de gemeenschap Udenhout een nieuwe fase, gelukkig zonder haar eigen gezicht te verliezen.

16
Achterban in Berkel-Enschot en Reeshof
Breder draagvlak voor Algemeen Belang
Ton van Zijl

“Warm welkom”
Mijn ‘kennismaking‘ met Algemeen Belang is begonnen lang voordat er sprake was van een annexatie van Berkel-Enschot. Jan Leferink was een fervente sporter in Berkel-Enschot en na het sporten, tijdens het aanvullen van het verloren vocht, werd altijd gesproken over de raadsbeslommeringen in Udenhout en rol en positie van Algemeen Belang. Zodoende waren ook mensen zoals Jan Goutziers en Piet van de Ven geen onbekenden voor mij en kwam het zeker niet onverwachts toen Jan Leferink mij kwam vragen me beschikbaar te stellen voor een raadszetel vanuit Berkel-Enschot voor Algemeen Belang.

De verkiezing verliep voorspoedig. Maar voor mij begon een onwennige periode, waarin je door velen aangesproken wordt over allerhande onderwerpen. De reden erachter is: “het moet snel verbeteren en dat kan nu, want u zit in de Raad voor ons”. Berkel-Enschot had in het begin van de annexatieperiode vooral veel moeite met de gebrekkige busdienst, groenonderhoud en de aanpak van de riolering.

In de Raad zelf werden we door burgemeester Brokx welkom geheten met woorden, die erop neerkwamen dat onze fractie geen blijvertje was en we over drie jaar bij de nieuwe verkiezingen als lokale dorpenpartij weggevaagd zouden worden en hij afscheid van ons zou moeten nemen. Ondanks dit “warme” welkom hebben we onze rol serieus opgevat, al was de hoeveelheid stukken voor ons alle vier groot en waren er veel commissies met dito vergaderingen; Jan Goutziers en Piet van de Ven zaten zich, zeker in het begin, te ergeren aan de politieke mores, die beduidend anders waren dan de klare taal, die vaak in Udenhout geklonken had. Van lieverlee bliezen we ons toontje mee.
Waardevol zijn de herinneringen aan hoe Jan Goutziers de Tilburgse politici zijn aanpak bijbracht binnen de commissie Fysiek (bouwaanvragen, bestemmingsplannen). Intussen leerde ik het vak van hem. In de raadzaal zaten Jan Leferink en ik voor Jan Goutziers en Piet van de Ven. Op zich was het overleg ook makkelijk: kwestie van omdraaien!

Wijkpartij
De Tilburgse Raad had voor de annexatie gekozen voor de optie van gedeelde verkiezingstermijnen, daarom was er in 1999 weer een ronde. Onze steunfractie was nog op volle sterkte en daarin was ook een steunpunt in de Reeshof ter sprake gekomen.
Vanaf het prille begin hebben we in de Raad gehamerd op meer bemoeienis van het College met de wijken door bijvoorbeeld het instellen van een wijkwethouder, dorps- en wijkraden. Wijzelf probeerden onze fractievergaderingen op dinsdag in de wijk- en buurtcentra te houden. We maakten dat vooraf bekend en hoopten dat er publiek kwam; vaak was dat het geval, maar we zijn nooit overlopen.
Opvallend in dit politieke spel is, dat in eerste instantie de gemeente zo’n structurele wijziging als de instelling van een wijkwethouder afwijst, er geen aandacht aan besteedt, maar dat, zodra men merkt, dat het publiek het toch wel nuttig of interessant vindt, de grote partijen het naar zich toe te trekken. Voor ons was dat geen probleem, maar als ik denk aan de verkiezingsstrijd van 2002, was het soms zelfs lastig je te profileren als “wijkpartij”, want elke partij mat zich dit podium aan.

Jan Leferink ging, Marcel Degen kwam
Voor 1999 stelden Jan Goutziers en Piet van de Ven zich bescheiden op ten behoeve van een zo breed mogelijke achterban, ten behoeve van verkiesbare plaatsen voor partijgenoten uit Berkel-Enschot en uit de Reeshof. De lijst vermeldde op de eerste plaats Jan Leferink uit Udenhout, gevolgd door Ton van Zijl uit Berkel-Enschot en Loet Visschers uit de Reeshof. Het liep zoals het liep. We werden met drie man gekozen in de Raad. Een drukkere tijd brak

aan, maar we konden op elkaar vertrouwen en hadden weinig overleg nodig om de raadsstukken in de commissie en Raad te behandelen conform onze “partijlijn”. Wel hadden de fractievergaderingen hieronder te lijden want dat leidde tot een lagere frequentie ervan en tot een mindere belangstelling. Aan de andere kant kwamen we meer in de belangstelling en daardoor hadden we minder moeite onze lijst samen te stellen voor de normale verkiezingen van 2002. In de raadsperiode 1999-2002 bliezen we ons partijtje mee, maar een hoogtepunt kan ik mij zo niet herinneren. Jan Leferink stopte ermee en in zijn plaats kwam Marcel Degen.

Loet Visschers wethouder
De verkiezingen in 2002 verliepen voor ons voorspoedig: de fractie was weer vier man sterk. Tot onze verrassing enerzijds werden we, ondanks voorafgaande schermutselingen, na de verkiezingen uitgenodigd deel te nemen aan het College en moesten we plotseling naar zeer serieuze besprekingen over portefeuilleverdelingen, financiën en een collegeprogramma voor de komende jaren. Het werd een intensieve politieke periode waarin we veel leerden maar waarin je juist dan als partij veel kunt bereiken voor je kiezers. Loet Visschers werd wethouder en ik fractievoorzitter tegen wil en dank. De opengevallen plaats werd ingenomen door de nummer vijf op de lijst van Algemeen Belang: Marcel van den Hoven.
We kregen een andere rol als collegepartij, juist in het dualistische stelsel, waarin de wethouder geheel en al losstaat van zijn fractie. Zo kregen we geen informatie meer over de plannen en stemverhoudingen binnen het College. Kort na de start overleed burgemeester Johan Stekelenburg, een verlies voor de stad.
Het vele werk, dat rond de benoeming van een nieuwe burgemeester speelt werd “spontaan” overgenomen door de nieuwe fractievoorzitter Marcel Degen. Burgemeester Vreeman heb ik slechts kort meegemaakt, want bij de verkiezingen van 2006 heb ik mij niet meer kandidaat gesteld. Aan een raadsperiode van 9 jaar is toen een einde gekomen.

Het was een leerzame, leuke tijd om kennis te maken met het reilen en zeilen van een gemeente, het ambtelijke apparaat, de politiek, de koehandel en aanverwante zaken.
Het prettigst was echter dit te mogen doen voor en samen met de mensen van Algemeen Belang uit naam van de achterban, onze kiezers.

Anekdote
Een anekdote moet ik vertellen: Ik was voorzitter van de commissie Economie in de Raad en leidde de commissievergaderingen. Op een keer kwam de vestiging van een megasuper ter sprake. Het College, dat eigenlijk tegen was, wilde eerst adviezen van diverse middenstandsorganisaties en onderzoek. Maar de Raad trok het initiatief naar zich toe. Na een gloedvol betoog voor de vestiging, de verdiensten van de familie, de prijsstelling en nog wat andere zaken door één der commissieleden, bedankte ik deze voor zijn bijdrage en wees tegelijkertijd naar de tribune, waar de initiatiefnemer van de megasuper zat. Ik zei tegen het commissielid: “u kunt uw bijdrage aan het debat daar verstoffelijken”. Die opmerking zorgde ervoor dat ik op het matje bij de burgemeester moest komen en uiteindelijk de initiatiefnemers opbelde om hen mijn excuses aan te bieden.

17

Vier zetels en we mochten een wethouder leveren!

Een kleurrijk, actief en betrokken gezelschap

Jan Heerkens

Serieus en intensief

Het was vlak na de gemeentelijke herindeling. Udenhout en Berkel-Enschot zouden bestuurd gaan worden vanuit Tilburg. Jan Leferink, oud wethouder van Udenhout klopte bij me aan. De politieke vereniging Algemeen Belang wilde meedoen aan de verkiezingen in Tilburg. Ik was meteen enthousiast om er ook mijn schouders onder te zetten. Ik maakte kennis met een grote groep bevlogen mensen, allemaal overtuigd van de programvisie van Algemeen Belang. Het was een kleurrijk, **A**ctief en **B**etrokken gezelschap.

We verdienden vier zetels. In de verschillende commissies werden onze mensen heel erg gewaardeerd. Want al snel bleek dat Jan Goutziers, Jan Leferink en Ton van Zijl met hun ervaring en hun inzicht heel kundig de politieke koers positief wisten te bepalen. De eerste voorstellen werden door Algemeen Belang bij het College ingediend en ik herinner me nog hoe de heer B. Stok van de VVD onze plannen voor de ogen van de Raad verscheurde en uitsprak dat al voor de volgende verkiezingen Algemeen Belang niet meer zou bestaan. Hier ontstond voor mij een uitdaging. Mijn motivatie, om te helpen Algemeen Belang te laten groeien, kreeg door die gebeurtenis een enorme impuls en niet lang daarna mocht ik een rol vervullen als partijvoorzitter. Fons Bouman, de vertrekkend voorzitter, had me het stokje aangereikt.

De partijvergaderingen op dinsdagavond waren heel serieus en intensief. Meestal was er daarna de behoefte om in café Meesters wat informeel na te praten. Er was belangstelling voor persoonlijke zaken, er werd contact gelegd met collega's van andere partijen, nieuwe ideeën en plannen ontstonden en er was humor. De contacten met wijken ontstonden. Het aantal leden groeide. De ledenvergadering trok volle zalen en kende een lange agenda. Het bestuur vormde met de raads- en commissieleden een hecht team. We organiseerden studiedagen en wijkbezoeken en hechtten veel waarde aan informele momenten.
Samen eten bij restaurant "De pollepel", het boogschieten in Berkel-Enschot, de wijkwandeling door Theresia zijn fantastische herinneringen.

Vier zetels en een wethouder!

Er kwamen nieuwe verkiezingen en er werd veel tijd besteed aan een verkiezingsprogramma. We wisten waar we voor stonden en waren overtuigd. Onze wijkgerichte aandacht wierp vruchten af en werd door andere partijen onderstreept. Onze lijst met kandidaten werd zorgvuldig samengesteld en uitgebreid. De geel-blauwe affiches van Algemeen Belang waren talrijk.
Ik herinner me dat we tijdens die verkiezingen nauwelijks aandacht kregen van de pers. We begrepen niet waarom, het leek een boycot. Op een avond heb ik toen op alle ramen van het kantoor van het Brabants Dagblad een affiche geplakt. Ze waren niet blij met de boodschap, maar hij werd begrepen en we hebben toen de ramenwasser gestuurd. Op het secretariaat werden bergen werk verzet. Zonder Gonnie Egberts hadden we ons "geen raad" geweten. In mijn taak werd ik onvoorwaardelijk gesteund door Johan Remmers, die als raadslid in Udenhout de nodige politieke ervaring had opgedaan.

Wederom vier zetels en we mochten een wethouder leveren! De VVD mocht plaatsnemen in de oppositie. Algemeen Belang vierde feest! We waren trots en vastbesloten om onze beloftes waar te maken. Algemeen Belang kreeg veel steun van trouwe leden. Er werd hard gewerkt. Ik heb hele goede herinneringen aan Jan, Jan, Ton, Gonnie en Johan die ik al noemde. Maar ook aan Koos Hazen, Toon Robben, Peter Korsmit, Piet van de Ven, Jan Robben, Hans van den Bersselaar, Loet Visschers, Gabie Vlems, Marc Vriens, Ruud Beerens, Marcel van den Hoven, Marcel Degen, Janet Oosterhuis, Marlies Scheepens van

het CDA, Marieke Moorman van de PvdA, drukkerij Rutten, Hans van de Pas en heel veel anderen die zich hebben ingezet.

Klaar met de opdracht

Het waren bijzondere jaren. Jaren waarin ik mocht ervaren dat het de moeite waard is om met actieve, betrokken mensen van betekenis te zijn voor de plek die ons bindt, de wijk, het dorp, de stad! Algemeen Belang heeft zijn rol goed vervuld, maar de politieke vereniging is klaar met zijn opdracht. Er is met daadkracht richting aangegeven en de doelen uit het partijprogramma worden herkend in de resultaten die zijn geboekt. Algemeen Belang mag tevreden een punt zetten achter zijn bestaan en ruimte geven aan nieuwe visies.

18
Levendiger wijken en dorpen
Midden in de Tilburgse maatschappij
Loet Visschers

Voorkeurstemmen
Het was zo rond september 1998, lang geleden dus al weer, dat een delegatie van Algemeen Belang bij mij aan de deur kwam. Jan Leferink en Ton van Zijl, twee totaal onbekenden voor mij, hadden mijn naam doorgekregen van Alfons Bouman, destijds de voorzitter van Algemeen Belang. Ze wilden mij eens peilen of ik interesse had in de politiek in Tilburg. De reden was dat Udenhout was opgegaan in groot-Tilburg en dat Algemeen Belang voet aan de grond in Tilburg wilde krijgen via een ‘echte’ Tilburger. De filosofie daarachter was dat Algemeen Belang geen ‘protestpartij’ wilde worden in de Tilburgse politiek, maar volwaardig mee wilde doen in de grootstedelijke discussies. Die stonden mij wel aan en ik had op zijn minst het gevoel dat ik aan de inhoudelijke kant wel mijn bijdrage kon verlenen. Na enkele gesprekken en aarzelingen besloot ik mee te doen. Ik nam op me om de folder voor de verkiezingen wat meer vorm te geven: van een asgrauw A4’tje had ik een drieluik gemaakt met het programma van Algemeen Belang en met de koppen en beschrijvingen van de eerste tien kandidaten. Ik stond zelf op plaats 5 van de lijst. Op zich een onverkiesbare plek, maar je weet maar nooit. Destijds trainde ik mijn zoon bij het voetbal in de Reeshof. Tijdens een van de trainingen werd van mij een filmpje gemaakt en ik had me voorgenomen me te profileren als de vertegenwoordiger van de steeds maar ondergesneeuwde Reeshofbewoner. En dat werkte wonderwel. Ik werd in de raad van 1999 gekozen met voorkeurstemmen.

Wat iedereen de politiek noemt
Daar zaten we dan voor een driejarige termijn: Jan als fractievoorzitter, Ton als tweede man en ik als vers groentje. Ik moest alle zeilen bijzetten; wat een bergen papier en wat een eindeloze discussies over onderwerpen waarvan ik nauwelijks iets wist. Maar veel leeswerk, de nodige uren investering en het maar gewoon ondergaan van de discussies, maakten me snel wat thuis in wat iedereen ‘de politiek’ noemt. Algemeen Belang had toen een paar eenvoudige principes waarlangs we de discussie voerden. Op de eerste plaats was dat de grote kennis van hoe de bewoners van Tilburg, Udenhout en Berkel-Enschot over verschillende onderwerpen dachten. Belangrijk daarbij was dat onze drie raadsleden afkomstig waren uit Udenhout (Jan), Berkel-Enschot (Ton) en Tilburg (Loet). Bovendien gingen we veelvuldig de wijk in en voerden we discussies met bewoners over de problemen daar. Dat hielp enorm. Grote ingewikkelde onderwerpen konden we daarmee reduceren tot het praten over de ervaringen van bewoners. Maar dat was niet het enige. Algemeen Belang had nog een ander belangrijk principe. We discussieerden over de inhoud. Vonden we een voorstel goed, dan stemden we in, vonden we het niks, dan lieten we dat overduidelijk weten. Logisch zou je denken, maar in de politiek is dat geenszins het geval. Onze aanpak sloeg in de discussies goed aan. We werden gewaardeerd om onze kennis en eerlijkheid. Bovendien konden we alle drie goed uit onze woorden komen en was in onze betogen de humor steeds nadrukkelijk aanwezig.

Wijkbetrokkenheid
We deden dus echt mee. Er werd naar ons geluisterd, we werden opgezocht door de grote partijen en het allerbelangrijkste: we haalden herkenbare successen voor onze achterban. De ideeën over wijk- en dorpsraden, wijkbudgetten, wijkplannen en bewonersinbreng kwamen voor een belangrijk deel van onze hand. Omdat de denkbeelden aansloegen, namen andere partijen deze snel over. Een belangrijke missie was dan ook geslaagd. Later is deze snelle overname van denkbeelden ons misschien wel parten gaan spelen. Iedereen claimde namelijk dat wijkbetrokkenheid van oorsprong hun idee was. Insiders wisten wel beter, maar leg dat maar eens uit.

Fractievoorzitter
Halverwege de raadsperiode wilde Jan gaan stoppen als fractievoorzitter. Ton was de meest logische opvolger, maar kon die functie niet combineren met zijn werk. Plotseling viel ik naar boven en was ik de beste (ofwel de enige) kandidaat. Aanvankelijk aarzelend omdat zo'n nieuwe functie weer extra tijd zou kosten, maar later bleek het werk van fractievoorzitter zoveel meeromvattend dan dat van fractielid. Je zat bij elke discussie dicht bij het vuur, je moest bij grote onderwerpen altijd aan de bak. Je kennis verbreedt enorm en je vaardigheden vermenigvuldigen zich. Maar wat nog belangrijker was: je kon de denkbeelden van Algemeen Belang overal prominent inbrengen. Dat bleef in de raad niet ongezien. Algemeen Belang ging op naar de verkiezingen van 2002 en was een volwaardige partij om zelfs in het college aan te schuiven. Met twee wethouderskandidaten (Peter Korsmit en Loet Visschers) waren we er klaar voor. Gelukkig werd onze inzet in de voorbije drie jaren beloond door de kiezer: we gingen van drie naar vier zetels. En wat misschien nog mooier was: de stemmen kwamen redelijk verdeeld uit zowel Udenhout, Berkel-Enschot als Tilburg. Onze opzet was geslaagd: we hadden voet aan de grond gekregen in de groot-Tilburgse politiek.

Wethouder
Algemeen Belang werd al snel uitgenodigd aan de onderhandelingstafel. De partij had uitgemaakt dat Loet de wethouderskandidaat was. Ton en Loet zaten bij de onderhandelingen. Die hebben bij mij een onuitwisbare indruk achtergelaten. Eerst werden de standpunten van alle partijen op tafel gelegd. Dat was nodig omdat aan de onderhandelingstafel naast de grote partijen ook nog Algemeen Belang en TOP (de bejaardenpartij) zaten. Er was maar plaats voor één extra partij in het college. Dus moest één partij het veld ruimen. En dan is de politiek op zijn best. Snel werden de controversiële onderwerpen op tafel gelegd. De opzet was overduidelijk: de inhoudelijke verschillen van mening moesten ervoor zorgen dat de TOP het veld ging ruimen. Of ze moest zoveel van haar verkiezingsprogramma inleveren dat ze ongeloofwaardig werd of ze brak de onderhandelingen af vanwege de onverenigbaarheid van standpunten. Dat laatste was uiteraard de opzet en die lukte dan ook met gemak. TOP ruimde het veld en Algemeen Belang ging door. Vervolgens was Algemeen Belang natuurlijk aan de beurt: de portefeuilles moesten worden verdeeld. Zo snel als raven zich storten op blinkende onderwerpen, zo snel waren de inhoudelijk meest aantrekkelijk onderwerpen verdeeld. En toen mocht Algemeen Belang nog 'kiezen'. Sport, Milieu en het wethouderschap van Tilburg-Noord, inclusief Udenhout en Berkel-Enschot kwamen uit de bus. De andere fracties dachten dat ze Algemeen Belang een restpost hadden gegeven, maar wij wisten wel beter. Vooral met het wijkwethouderschap konden we onze idealen perfect in praktijk brengen.

Midden in de Tilburgse maatschappij
Het wethouderschap heeft gebracht wat we ervan verwachtten. Niet alleen voor mij in persoon, maar ook voor de partij. In Tilburg waren er maar drie wijk- en dorpsraden waar echt naar geluisterd werd: Tilburg-Noord, Udenhout en Berkel-Enschot. Reeshof was een goede 4e. Deze wijk- en dorpsraden maakten een eigen plan en programma en konden rekenen op een eigen budget, wat naar eigen inzicht kon worden besteed. Precies wat Algemeen Belang steeds wilde. Maar ook sport bracht Algemeen Belang dicht bij de Tilburger. Met onderwerpen als sport terug op school, schoolzwemmen, trapveldjes in de wijk (Cruijffcourts), toernooien, een jeugdsportfonds voor arme kinderen die de contributie niet konden betalen, een WK voetbal onder de 20 jaar met extra lage toegangsprijzen voor jeugd en met goede sportaccommodaties verspreid over heel Tilburg stond Algemeen Belang waar het zijn wilde. Midden in de Tilburgse maatschappij, met oog voor de kansarmen.

Algemeen Belang heeft ertoe gedaan. Ik wil niet zeggen dat we 'het' verschil hebben gemaakt, want succes heeft vele vaders. Maar we hebben ons laten zien en horen en we hebben belangrijke veranderingen gebracht. Met ontzettend veel inzet en doorzettingsvermogen. Maar het was het allemaal (meer dan) waard.

19
De praktijk van een raadslid
Minima-super voor armoedebestrijding
Gonnie Egberts

Ja zeggen en veel werk verzetten
Op een zondagmiddag in 1997 stond ineens Jan Leferink bij mij aan de deur.
Hij vroeg mij of ik interesse had om bij Algemeen Belang te komen en ook mijn stem te laten horen in Tilburg. Op dat moment had ik geen bestuursfunctie meer in Berkel-Enschot, omdat ik net mijn twee bestuurslidmaatschappen had opgezegd. Jan klonk heel overtuigend en vond het een wereld waarin hij mij kon plaatsen.

Ik heb dus ja gezegd tegen Jan en Algemeen Belang en vanaf dat moment werd ik ingelijfd en begon het vergaderen. Alle plannen, ook die voor de verkiezingen, werden besproken bij Jan Leferink thuis. Daar ontmoette ik voor het eerst de andere betrokkenen van Algemeen Belang, waaronder Jan Goutziers. Ik werd toen nog als enige aanwezige vrouw omringd door mannen die enthousiast plannen maakten om zetels te winnen voor de gemeenteraad van Tilburg.
De eerste vier jaar ben ik zowel secretaris van het bestuur als fractiesecretaresse geweest. Dat had voor- en nadelen, maar ik was wel van alles op de hoogte. Met Jan Heerkens als zeer actieve voorzitter werd Algemeen Belang ook in Berkel-Enschot goed op poten gezet. De vier raadsleden Jan Goutziers, Piet van de Ven, Jan Leferink en Ton van Zijl hadden het druk met het lezen van stukken en het overleg in de fractie van Algemeen Belang en de gemeentelijke commissie- en raadsvergaderingen.

Initiatieven
Mijn benoeming tot raadslid in 2002 bracht voor mij een grote verandering. Dat het een heel drukke tijd zou worden, had ik wel verwacht. Maar het bleek ook een zeer interessante tijd. Samen met Marcel van den Hoven was ik lid van de commissies Maatschappij en Economie. In de periode van 2002 tot 2006 zijn er vanuit Algemeen Belang initiatieven ontplooid en was ik lid van een aantal werkgroepen. Ik was het eerste raadslid binnen het duale stelsel dat de Griffie een aantal bijeenkomsten liet organiseren om de nieuwe opzet van wijk- en dorpsraden te bespreken met de bestaande wijkraden. Dit bleek een zodanig groot succes dat Jan Hamming als wethouder besloot dit in te voeren. Op mijn initiatief werd het eerste subsidieboekje uitgebracht. Dit om aan iedere burger duidelijk te maken welke subsidies er waren en waar men ze kon aanvragen. Algemeen Belang heeft ervoor gezorgd dat de Schalm en de Peppel voldoende subsidie kregen om in beide dorpen te kunnen functioneren. In één van de werkgroepen, waarin leden van de commissie Maatschappij van elke politieke partij zitting hadden, werd de nieuwe nota “Integratie”, die op mijn initiatief de nota “Allemaal Tilburgers” genoemd werd, behandeld. Omdat ik ook deel uitmaakte van de werkgroep “Armoede”, heb ik veel visites afgelegd bij instellingen, maar ook bij mensen thuis waardoor ik bekend raakte met de armoedeproblematiek. Ik trof vaak schrijnende situaties aan. Als fractie hebben we geprobeerd armoede zo veel mogelijk uit te bannen.
Ook de nieuwe Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO) kwam herhaaldelijk aan de orde. Vaak bleek dat veel mensen die met armoede te maken hadden, dikwijls ook gebruik moesten maken van de WMO. Algemeen Belang heeft geprobeerd het maximaal mogelijke voor deze mensen er uit te slepen en daar zijn we aardig in geslaagd, mede dankzij het sociale College.

Minima-winkel
Ook het initiatief dat ik persoonlijk heb genomen om te proberen een minima-winkel in Tilburg van de grond te krijgen, vind ik vermeldenswaard. Dit was voor de stad een bijzonder initiatief. In deze winkel zouden mensen die ingeschreven stonden bij de Sociale Dienst en onder een bepaald inkomensniveau zaten, dagelijks inkopen kunnen doen met behulp van een speciaal pasje. Dit met bijvoorbeeld 40% korting op de prijs in ene gewone supermarkt.

Samen met een door de wethouder aangewezen ambtenaar hebben we een soortgelijk initiatief in Rotterdam bezocht. Ook de Vincentiusvereniging en het ROC van Tilburg toonden grote belangstelling. Samen zijn we naar Brussel geweest om ook daar te kijken hoe het er in een dergelijke winkel aan toe ging. Omdat uiteindelijk de opleidingskant, het ROC, het niet doorzette, is deze minima-winkel niet van de grond gekomen. Jammer, gezien ook de vele tijd die ik er destijds aan besteed heb.

Nadat we bij de verkiezingen van 2006 terugvielen naar één zetel, ben ik nog twee jaar lang lid van de commissie Maatschappij geweest, totdat ik halverwege 2008 wegens familieomstandigheden mijn werkzaamheden voor Algemeen Belang heb beëindigd.

20
Impact met één zetel
Buurtparticipatie
Marcel Degen

20 uur politiek per week
In maart 2002 werd ik gekozen tot raadslid van Algemeen Belang in de gemeenteraad van Tilburg. We vormden toen een coalitiepartij en leverden een wethouder. De fractievoorzitter van dat moment, Ton van Zijl, was èn reislustig èn liberaal met niet als eerste ambitie een club te willen leiden. Ik kreeg al vanaf mijn eerste zittingsperiode de rol van vice-fractievoorzitter toebedeeld en nota bene bij het overlijden van Johan Stekelenburg de rol van fractievoorzitter, volgens het principe: er is niemand op tegen en jij klaart die klus wel even, want jij kunt dat. IJdelheid trekt je dan definitief over de streep.

Ik was lid van de commissie Modern Bestuur, lid van het Presidium en lid van de commissie Fysiek die bouwplannen en bestemmingsplannen behandelde. Daarnaast zat ik in de vertrouwelijke benoemingscommissie voor de nieuwe burgemeester, die de voordracht voorbereidde voor de minister van Binnenlandse Zaken. Daar waar de stemmen van de fractiegenoten intuïtief uitgingen naar kandidaat Terpstra, moest ik op basis van de gevoerde gesprekken met de kandidaten toch – en succesvol – de fractie bij de geheime stemming in de Raad ombuigen in het voordeel van de heer Vreeman.
Als fractievoorzitter achtte ik het mijn taak zo ongeveer alle stukken te lezen, ook die van andere commissies, om zo als voorzitter het klankbord te kunnen zijn voor het scherp krijgen van het Algemeen Belang-standpunt in commissie- dan wel raadsvergadering.
Boeiende jaren, zware jaren ook, 20 uur politiek per week was minimaal de norm. Naast een reguliere baan in het onderwijs betekende dat een volle week werk, maar vooral ook boeiend, omdat er vele bezoeken aan wijken en instellingen aan vastzaten om met betrokken burgers te praten.

A- en B-vleugel
Een stevig partijprogramma was er bij mijn aantreden niet. Dat maakte niet alleen de eigen koers die Algemeen Belang moest varen voor mezelf onzeker. Het was noodzakelijk ook voor toekomstige kiezers een notitie te hebben waarnaar verwezen kon worden en waarin onze koers min of meer vastlag. Met behulp van de enorme kennis van zaken van ambtenaar Peter Korsmit is dat programma er gelukkig gekomen: het mocht en mag gezien worden, nog steeds. Het werd het resultaat van een wezenlijke discussie en duidelijke plaatsbepaling in het politieke spectrum. Economisch droeg het een liberaal-economische signatuur, sociaal gezien toonde het duidelijk de keus voor de zwakkeren in onze samenleving. Veel is er dan ook gepleit voor kansarmen, voor uitvallers in het onderwijs, voor allochtonen, voor de vrouw, voor het kind en de verslaafde. In deze periode onderscheidden we binnen onze fractie schertsend een A- en een B-vleugel: de liberaal-economische fractie met Ton van Zijl en Marcel van den Hoven en de linkse tak met Gonnie Egberts en Marcel Degen. Maar de discussies waren boeiend, respectvol en het resultaat gaf geen blijk van zwalkend beleid!
Rode draad bovendien was de korte lijn tussen politiek en burger die we wilden realiseren en herstellen. Het is dan ook niet vreemd dat de slagzin bij de verkiezingen in 2006 luidde: “Altijd in de buurt”.

Tegenvallend stembusresultaat
Weliswaar trokken we in 2006 nog 36% van de Udenhoutse stemmen, het lage totaal van 3634 stemmen op Algemeen Belang was volkomen onverwacht voor ons en de Tilburgse politiek was dan ook verbaasd over dit “onverdiende” lage resultaat. We zakten terug van vier zetels naar één zetel, die door mij als lijsttrekker werd ingevuld. De verbazing en teleurstelling werd breed gedragen. Men oordeelde immers uiterst positief over de door

Algemeen Belang gebezigde politieke inbreng: steeds goed onderbouwd, steeds constructief. Wat goed was, kreeg onze steun, coalitie dan wel oppositie.
Een verklaring voor het tegenvallende stembusresultaat? Een te vroege publieke aankondiging van het stoppen van onze wethouder Loet Visschers, tegelijk met het voorgenomen en ook vroeg naar buiten gebracht vertrek van de gewaardeerde Ton van Zijl. Daarbij wilde de fractievoorzitter niet prominent als gezicht op de poster. We waren immers een team, terwijl de kiezer die politiek steeds meer liet samenvallen met een persoon. Voeg daarbij ook de individuele dans om de kiezersgunst van enkele kandidaten op de lijst. We dachten dat het de diversiteit, die mogelijk was binnen het fractieoverleg, zou onderstrepen en verschillende kiezers juist zou aanspreken. Het werkte averechts. Voeg daarbij een esthetisch prachtige poster, maar één zonder duidelijke, eenduidige boodschap en de verklaring voor een slecht resultaat is daar.

Verlies in Berkel-Enschot en de Reeshof
Ondanks de relatief vele stemmen uit Berkel-Enschot was een groot deel van de kiezers verloren gegaan met het vertrek van Ton van Zijl en hetzelfde gold voor de Reeshof met het vertrek van Loet Visschers. Voeg daarbij de sinds de gemeentelijke herindeling van 1997 verkondigde centrale boodschap met betrekking tot de gemeentelijke onafhankelijkheid van Udenhout ten opzichte van Tilburg. In 2006 kon de stem uit Udenhout-Berkel-Enschot geen proteststem meer zijn. De actualiteit had deze wens ingehaald. Sterker nog: er werden in Udenhout zaken gerealiseerd die zonder de financiën uit Tilburg nooit werkelijkheid hadden kunnen worden.

Het gaat om de inhoud
Persoonlijk nagenieten doe ik nog van mijn inspanningen voor het instellen van het stadsdichterschap in 2003 en de Jan van der Valk-gevelprijs in 2007 voor renovatie van panden die een aanwinst vormen voor het straatbeeld. Daarnaast dient ons pleidooi voor meer buurtparticipatie vermeld te worden. Ons initiatiefvoorstel daartoe werd samen met een verwant initiatief van de Socialistische Partij de aanleiding tot het instellen van de commissie “buurtparticipatie”, onder mijn voorzitterschap en met voor Udenhout als resultaat de grote inbreng van de buurtbewoners bij de herinrichting van de Veldstraat en Hofstraat.

Volkomen abrupt kwam er in september 2007 voor mij een einde aan de politieke activiteiten in de Raad voor Algemeen Belang. Een hersenbloeding van mijn vrouw deed me besluiten mijn energie voor andere zaken te gebruiken. In mijn afscheidsspeech pleit ik nog nadrukkelijk te gaan voor de inhoud, niet voor het populistische en makkelijke succes en de daarbij horende simplificerende woordkeuze.
Marcel van den Hoven nam het stokje van mij over.

21

Een typische Algemeen Belang-er

Dorpsmens en wereldburger

In Memoriam bij het overlijden van Jan Elands op 30 december 2009, uitgesproken door burgemeester Opstelten, 1 februari 2010

Jan was eigenlijk geen politicus, maar hij steunde wel mensen die zich voor zijn dorp wilde inzetten. Hij had helemaal niks met visies en beleidsstukken. Toch werd hij lid van Algemeen Belang dat sinds 1970 een politieke partij was in Udenhout.
Jan Goutziers, de oprichter van deze partij en die overleed op 6 april 2006 en iets meer dan 2 jaar ook lid was van de Tilburgse Raad, was volgens hem uit het juiste hout gesneden. Deze twee Jannen waren met hart en ziel Udenhouter. Dat wilde hij zo en dat moest en mocht het volk ook weten.

Hij vond het politieke en ambtelijke traject veel te traag. Hij had er weinig goede woorden voor. Liever betaalde hij uit eigen zak voorzieningen voor sport, vooral voetbal, en ouderenzorg. SvSSS was zijn voetbalclub. Maar ook vele andere verenigingen hebben van zijn goedgeefsheid mogen profiteren.
Toch liet hij zich strikken om in de Udenhoutse Raad gekozen te worden. Dat gebeurde bij de verkiezingen van 1990. Hij bleef raadslid tot aan de “annexatie” door Tilburg, zoals hij de herindeling noemde. Hij vergeleek dit met de bezetting van Nederland door de Duitsers. Hij was recht voor zijn raap en hield niet van diplomatiek taalgebruik.
Deze echte dorpsman kreeg van de KLM twee keer een gratis reis om de wereld aangeboden, omdat hij een van haar beste klanten was. Van metselaar bracht hij het tot grote ondernemer in het Midden-Oosten. Zijn bouwkundige kennis heeft hij vooral als raadslid ingebracht.
Vanwege zijn sociale Udenhoutse karakter en om zijn bouwkundige kennis, was hij een gerespecteerd lid van de Udenhoutse gemeenteraad. Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting hadden vooral zijn belangstelling

Enkele zaken typeerden hem wel. Anders dan ambtenaren rekende hij op de achterkant van een sigarendoos de exploitatiekosten uit van een cultureel centrum in oprichting. Alle exploitatieopzetten nam hij onder vuur. De reconstructie van wegen en de aanleg van fietspaden, waaronder ook langs de Schoorstraat waaraan hij tot aan zijn dood woonde, waren zijn onderwerpen in de Raad. Hij was een warm voorstander van privatisering van sport als voetbal, hockey, zwemmen en tennis, maar had daarbij altijd een goed oog voor het financieel voortbestaan van de verenigingen. Hij bepleitte een exploitatiesubsidie die voor beide partijen redelijk was. Mede door zijn inbreng in commissie en Raad werd de gewilde woonwijk De Mortel een ruim en niet zo “benepen” uitbreidingsplan van Udenhout.

Over de kwaliteit van het openbaar bestuur in Udenhout, heeft hij ooit gezegd: “Die kwaliteit kun je meten, niet aan de hoogte van de teruggevorderde, maar wel aan de hoogte van de terugbetaalde herstelschade. Dat is een redelijk objectief criterium”.

In de laatste maanden voor de feitelijke herindeling met Tilburg, was hij nauwelijks nog in Raad en commissie te zien. Zware zakelijke problemen en het vooruitzicht dat Udenhout teloor ging, maakten dat hij de politiek vaarwel zegde. Burgemeester De Graaf, destijds enige maanden overgangsburgemeester, zei bij zijn afscheid: “Elands heb ik helaas niet kunnen leren kennen”.

Jan Elands, een echt dorpsmens en tevens wereldburger, zoals ze er nauwelijks nog zijn, is niet meer. Bij zijn afscheid in een overvolle Udenhoutse kerk werd ten gehore gebracht; “I did it my way”. Een bijzondere man, die ondanks een grondige hekel aan de politiek, toch 6 jaar raadslid van de gemeente Udenhout is geweest, een echte Algemeen Belang-er!

22
Maandag 1 februari 2010
Laatste raadsvergadering met Algemeen Belang
Marcel van den Hoven en Cees van Dijk

Memorabel
Op maandag 1 februari 2010 vond de laatste reguliere raadsvergadering van de gemeente Tilburg plaats waarin Algemeen Belang nog actief vertegenwoordigd was: Marcel van den Hoven als raadslid en Cees van Dijk als commissielid op de publieke tribune. Een gedenkwaardig moment.

Sinds de invoering van de indeling in A, B en C stukken op de raadsagenda is de vergaderduur drastisch verminderd. A stukken vergen alleen een besluit en geen discussie. Bij B stukken wordt alleen een wijzigingsvoorstel besproken en niet meer de inhoud van het agendapunt. Bij C stukken vindt een volledige behandeling in twee termijnen plaats.
Van de 30 agendapunten zijn er slechts twee van de laatste categorie. Op één agendapunt is een wijzigingsvoorstel ingediend. De overige punten zijn dus hamerstukken en de vergadering begint daardoor ook pas om 19.00 uur. De gebruikelijke gezamenlijke broodmaaltijd wordt daarmee uitgespaard en in een tijd waarin grote bezuinigingen worden aangekondigd is dat een goed signaal.

Deze laatste vergadering begint om 19.00 uur, wederom met een gedenkwaardig feit: Jan Elands, voormalig Algemeen Belang raadslid in Udenhout, is in de afgelopen week overleden. Daarbij wordt, zoals gebruikelijk is wanneer oud-raadsleden zijn overleden, aan het begin van de raadsvergadering stilgestaan. Het memorandum dat burgemeester Opstelten uitspreekt geeft een goed beeld van de persoon en het leven van Jan en datgene wat hij voor Udenhout en de Udenhouters heeft betekend. De minuut stilte was dan ook op z’n plaats.

Tandenknarsend
Daarna vangt de vergadering aan. De agenda wordt vastgesteld en in rap tempo worden alle A stukken afgewerkt. Alle tweeëntwintig voorstellen worden met meerderheid van stemmen aangenomen.
Vervolgens komt het enige B stuk aan de orde: een voorstel over het afvalbeleid voor de jaren 2011 tot en met 2015. Het College wil op weg naar een gedifferentieerd tarief, waarbij degene die veel afval aanbiedt ook meer gaat betalen en degene die minder afval produceert minder hoeft te betalen. Op zich een goed voorstel en de lijn die wordt uitgestippeld is helder. Het grote probleem zit echter in de enorme kosten die gemaakt moeten worden om de in- en uitvoering mogelijk te maken.
Algemeen Belang is van oudsher voor duurzame ontwikkeling en voor een goede wijze van omgaan met afval, maar we moeten daarbij de effectiviteit en het kostenaspect niet uit het oog verliezen. Helaas bleek van dat laatste in dit voorstel sprake te zijn. Een wijzigingsvoorstel van een meerderheid van de Raad leidt er uiteindelijk toe dat de wethouder het voorstel terugneemt. De wethouder krijgt de opdracht mee om de plannen nog eens tegen het licht te houden en de mogelijkheden van nieuwe ontwikkelingen op afvalgebied nog eens op de Tilburgse situatie te leggen om op die manier ook aan de kostenkant wat te doen. De wethouder gaat hier tandenknarsend mee terug.

Tophockey
Dan zijn de twee C stukken aan de beurt. Een voorstel om financiële middelen beschikbaar te stellen aan twee hockeyverenigingen om hun fusie en het streven naar tophockey in Tilburg mogelijk te maken. Een grote meerderheid is voor het voorstel, maar stelt nog wel een aantal randvoorwaarden: de bijdrage is eenmalig, is ook een maximale bijdrage, de club moet een sluitende exploitatiebegroting voorleggen en de provincie moet een aantal

miljoenen bijdragen. Als aan die randvoorwaarden is voldaan kan tot verstrekking van de financiële middelen worden overgegaan.
De voorwaarden worden overgenomen en bevestigd in het eindvoorstel en daarmee kan na een periode van vele jaren een volgende stap in dit proces worden gezet.
Tenslotte het laatste agendapunt waarin welzijnsorganisatie de Twern wederom om extra middelen vraagt omdat zij bij de aanbesteding van projecten niet een realistische offerte heeft afgegeven en nu, achteraf, geld te kort komt. Wij hebben hier grote bezwaren tegen uitgesproken, maar uiteindelijk wel mee ingestemd. Niet instemmen zou namelijk betekenen dat de wijkbewoners en gebruikers van de multifunctionele accommodaties geen stoel zouden hebben om op te zitten. Wel hebben we aangegeven dat de Twern hierin echt wel het een en ander te verwijten is.
Nadat ook dit laatste agendapunt is afgerond wordt rond de klok van 22.00 uur de vergadering gesloten. Cees en ik drinken nog een borrel met de overige raadsleden. Een belangrijk ritueel na de raadsvergadering waarin soms harde woorden worden gesproken. Het is dan goed om de persoon daarna informeel nog te treffen. De sfeer is goed!

Uiteindelijk gaan we dan toch op weg naar huis. Een vreemd gevoel, de laatste keer voor Algemeen Belang. Een tijdperk wordt afgesloten en het boek gaat dicht.

23
Bestuur, College en Raad
Vertegenwoordigers van Algemeen Belang
Toon Robben

Bestuursleden
De vereniging “Algemeen Belang Udenhout”, gevestigd te Udenhout, is op 2 april 1970 opgericht. Op grond van de gewijzigde kieswet “heeft op 10 november 1989 de algemene ledenvergadering besloten de statuten vast te stellen en te doen opnemen in een notariële akte zulks ter verkrijging van volledige rechtsbevoegdheid“. Tijdens de oprichtingvergadering van de Politieke Vereniging Algemeen Belang op 9 januari 1990 in hotel ’t Centrum te Udenhout wordt er een oprichtingsbestuur benoemd. De leden daarvan zijn: Jan Goutziers, Jan Leferink, Piet van de Ven, Ans Oerlemans-Jonkers en Nelleke Scholtze-Verspeek.
Op 8 februari 1999 vond er in verband met de gemeentelijke herindeling een statutenwijziging plaats en veranderde de naam van de vereniging in “Algemeen Belang” gevestigd in de gemeente Tilburg.

Voorzitter

Jan Goutziers	1990-1990
Alfons M.M. Bouman	1990-1998
Jan J.C.M. Heerkens	1998-2002
Johan G.L.M. Remmers	2002-2004
Wil J.A.M. Broos	2004-2010

Penningmeester

Sjef M.E. Mertens	1990-1996
Nelleke J.C.M. Verspeek	1997-1999
Koos H.M. Hazen	1999-2001
Toon J.C.M. Robben	2001-2006
Frank Egberts	2006-2010

Secretaris

Nelleke J.C.M. Verspeek	1990-1996
Gonny M. Egberts - Wartenberg	1997-2002
Gabie H.F.A.M. Vlems - Conradi	2002-2006
Janet A.S. Oosterhuis - van der Poel	2006-2010

Wethouders

Margriet C. Dunk - de Ree	1986-1990
Jan Goutziers	1991-1992 **
Jan B. Leferink	1994-1996 tevens Loco-burgemeester
Loet C.C.M. Visschers	2002-2006

** Jan Goutziers nam, na het vertrek van burgemeester Tops op 1 juli 1991 tot de komst van burgemeester Dijkstra op 15 februari 1992, als derde wethouder zitting in het College. Gedurende die periode had Udenhout / Biezenmortel geen burgemeester. Wethouder Van der Lee nam als loco-burgemeester tijdens die periode de taken van de burgemeester over.

Raadsleden
Tot de invoering van het duale stelsel in maart 2002 maakte de wethouder deel uit van de gemeenteraad. De gemeenteraad in Udenhout had telkens 13 zetels te verdelen.

Periode	Zetels	Raadsleden	Functie
1970-1974	1	Jan Goutziers	Fractievoorzitter

1974-1978	3	Jan Goutziers	Fractievoorzitter
		Ben W. Derks	
		Berry F.J.W. van de Zande	
1978-1982	3	Jan Goutziers	Fractievoorzitter
		Jef L.G.M. Wijnands	
		Ben W. Derks	
1982-1986	3	Jan Goutziers	
		Jef L.G.M. Wijnands	
		Frans M. van Hoek	Fractievoorzitter
1986-1990	4	Jan Goutziers	Fractievoorzitter
		Frans M. van Hoek	
		Jan B. Leferink	
		Margriet C. Dunk - de Ree	Wethouder / raadslid
1990-1994	4	Jan Goutziers	Fractievoorzitter
		Jan B. Leferink	
		Kees A.E. Scholtze	Tot oktober1990
		Jan B.J. Elands	Vanaf oktober 1990
		Piet J. van de Ven	
1994-1996	6	Jan Goutziers	Fractievoorzitter
		Jan B. Leferink	Wethouder / raadslid
		Piet J. van de Ven	
		Jan B.J. Elands	
		Ad P.J.M. Bouw	
		Johan G.L.M. Remmers	

Op 1 januari 1997 werd Udenhout bij de herindeling toegevoegd aan Tilburg.
De Tilburgse gemeenteraad telt dan 39 raadszetels.

Periode	Zetels	Raadsleden	Functie
1997-1999	4	Jan B. Leferink	Fractievoorzitter
		Ton van Zijl	
		Jan Goutziers	
		Piet J. van de Ven	
1999-2002	3	Jan B. Leferink	Fractievoorzitter tot maart 2001
		Ton van Zijl	
		Loet C.C.M. Visschers	Fractievoorzitter vanaf maart 2001
2002-2006	4	Ton van Zijl	Fractievoorzitter tot september 2003
		Marcel P.M. Degen	Fractievoorzitter vanaf september 2003
		Gonny M. Egberts - Wartenberg	
		Marcel A.F.H. van den Hoven	
2006-2010	1	Marcel P.M. Degen	Fractievoorzitter tot oktober 2007
		Marcel A.F.H. van den Hoven	Fractievoorzitter vanaf oktober 2007

Op de algemene ledenvergadering, die op woensdag 15 april 2009 gehouden werd in ontmoetingscentrum ’t Plein te Udenhout, wordt door de aanwezige leden op voorstel van het bestuur tot ontbinding en opheffing van de politieke vereniging Algemeen Belang besloten met ingang van 1 mei 2010. Na de ontbinding blijft Algemeen Belang voortbestaan voor zover dit tot vereffening van haar vermogen nodig is. De huidige bestuursleden worden aangewezen als vereffenaars.

Er zal door Algemeen Belang in maart 2010 niet meer deelgenomen worden aan de verkiezing van de gemeenteraad van Tilburg.

24
Gedachtegoed Algemeen Belang
Actief en betrokken burgerschap
Wil Broos

Dienstbaar aan de burger
‘Is het een goed idee, dan gaan we mee. Is het géén goed idee dan gaan we niet mee’, is een vaak uitgesproken opvatting binnen de diverse geledingen van Algemeen Belang. Als rode draad in de afgelopen 44 jaren wil ik Algemeen Belang kenmerken als een partij die in het bijzonder opkwam voor de belangen van vooral ‘de zwakkere medeburgers’ in onze gemeente. Algemeen Belang wilde de ‘gewone mens’ mondiger maken door aan burgers meer inspraak te geven en de politiek dichter bij hen te brengen door de instelling van dorps- en wijkraden en de aanwijzing van de wijkwethouder. Buurtparticipatie is een hoog goed. Binnen de partij was men wars van grootspraak en verzette men zich heftig tegen de regenteske houding van bepaalde gemeentebestuurders en collega-raadsleden: ‘Blijf met beide voeten op de grond staan en ben dienstbaar aan de burger’.
Algemeen Belang legde het accent op het kleinschalige, is trots op de ideeën die zijn ingebracht en doorgevoerd in het kader van vooral het speerpunt armoedebeleid. Voldoende financiële middelen reserveren voor de uitvoering van de wet WMO, waardoor maatwerk geleverd kan worden aan elke burger die voorzieningen nodig heeft.
Sport en cultuur is voor iedereen toegankelijk en door middel van het verlenen van extra subsidie betaalbaar gemaakt voor álle inwoners en exploitabel voor de verenigingen en organisaties. Jammer dat uiteindelijk de Minima-super het niet gehaald heeft.
Algemeen Belang heeft zich ook zeer sterk gemaakt voor een ‘ongedeelde stad’ en zette zich in ter voorkoming van onbalans in de samenstelling van de bevolking in wijken en buurten. Integratie is voor Algemeen Belang een belangrijk beginsel op de gebieden van leven, wonen, werken, onderwijs, welzijn en cultuur, met erkenning van de eigen culturele identiteit van elk individu. Met betrekking tot de economische ontwikkeling van het dorp en de stad heeft Algemeen Belang zich sterk gemaakt voor een zodanig verantwoorde economische groei, waarbij begrippen als bereikbaarheid, duurzaamheid en milieu belangrijke punten van aandacht waren. Voor wat betreft de ruimtelijke ordening lag het accent van Algemeen Belang op kleinschaligheid met een breed aanbod van geschikte woningen voor alle doelgroepen in de eigen wijk, met een scherpe bewaking van het percentage sociale woningbouw van circa 25.

Kortom, een opsomming van een aantal speerpunten waar Algemeen Belang zich in de afgelopen 44 jaar in de gemeenten Udenhout en Tilburg voor heeft ingezet. Speerpunten die tot succes hebben geleid, maar ook zaken en onderwerpen die later door de huidige politieke partijen in de gemeenteraad in hun partijprogramma’s zijn overgenomen van Algemeen Belang c.q. aandacht krijgen.
Op de valreep van het bestaan van de politieke vereniging wil ik als bijdrage aan dit boekwerk het volgende gedachtegoed van Algemeen Belang onder de aandacht brengen.

Wijk- en dorpsraden
Modern besturen in de gemeente betekent niet alleen het informeren van burgers maar ook naar hen luisteren en dit vertalen in passend beleid. Modern besturen betekent ook aan de burger verantwoordelijkheid en bepaalde bevoegdheden geven.
Een bruikbare vorm hiertoe zijn wijk- en dorpsraden. De gemeente Tilburg kent al enkele goed functionerende wijkorganisaties en een tweetal dorpsraden in Berkel-Enschot en Udenhout. De gemeente Tilburg moet zich er echter voor inspannen dat elke wijk in de stad zich vertegenwoordigd kan weten in een orgaan dat het gemeentebestuur gevraagd en ongevraagd op alle terreinen die het belang van de wijk raken kan adviseren. Hierbij gaat het ook om het aandragen van vernieuwende ideeën. Niet alleen advisering over sociaal

culturele voorzieningen maar ook over maatregelen die met de inrichting van de wijk c.q. het dorp te maken hebben, zoals:

Wijkorganisaties en dorpsraden dienen platforms te zijn, die zich buigen over alle aspecten in de wijk c.q. het dorp. Voorbeelden hiervan liggen op het terrein van ruimtelijke ordening, woningbouw, sociaal culturele voorzieningen, economie, beheer en milieu.

Wijkorganisaties en dorpsraden dienen zodanig georganiseerd en gefaciliteerd te worden dat zij als volwaardig adviesorgaan voor het gemeentebestuur kunnen functioneren en een goede partner zijn bij de totstandkoming en uitvoering van ontwikkelingen in de wijk c.q. het dorp.

Wijkwethouder
Tilburg kent mede op initiatief van Algemeen Belang het fenomeen van wijkwethouder. Deze wijkwethouder dient nog meer - dan nu het geval is - een schakel te zijn tussen de wijkvertegenwoordiging en het college van burgemeester en wethouders. Bij hem of haar berust expliciet de taak ingebrachte onderwerpen uit de wijkorganisaties en dorpsraden onder de aandacht te brengen van de portefeuille-wethouder in het college.

Ook dient aan wijkorganisaties en dorpsraden expliciet ambtelijke ondersteuning te worden toegekend, die naast een administratieve functie ook de spil is die binnen het ambtelijke web de wijkorganisaties en dorpsraden met raad en daad kan ondersteunen, zodanig dat de voorstellen tot advisering bij de juiste personen in de organisatie op het bureau terecht komen.
Deze meer integrale bestuurlijke aanpak op wijk- en dorpsniveau zal uiteindelijk leiden tot meer betrokkenheid en inzet van wijk- en dorpsbewoners zelf. Op die manier wordt de huidige afstand tussen de gemeente en haar inwoners kleiner en worden aanspreekbaarheid en bereikbaarheid, die een belangrijke rol spelen, laagdrempeliger. Bovendien gaan hierdoor zowel het gemeentebestuur, de ambtelijke organisatie als de burger elkaar als nodig en als meewerkende partij ervaren. Ook tussen de bewoners in de wijken, buurten en dorpen onderling ontstaat meer gemeenschapszin.

Door goed functionerende wijkorganisaties en dorpsraden, die mede verantwoordelijkheid gaan dragen, kunnen problemen in wijken en dorpen eerder worden gesignaleerd en uiteindelijk worden aangepakt. Zij moeten adviesrecht krijgen over de inzet van deelbudgetten voor taken in de wijk c.q. het dorp die men in eigen beheer wil uitvoeren. Gelet op de goede ervaringen over de werkwijze en het functioneren van de huidige wijkorganisaties en dorpsraden dient de gemeente nu het initiatief te nemen dit nader te onderzoeken. Uiteindelijk moet het een optie zijn om het algeheel budgetrecht voor eerder genoemde taken onder bepaalde voorwaarden aan wijkorganisaties en dorpsraden te verlenen. Te denken valt aan voorbeelden zoals subsidieverlening aan verenigingen, groenbeheer en wegenonderhoud. De activiteitensubsidie ‘Verrijk je wijk’ is hiervan een goed voorbeeld. Op deze manier ontvangen de bewoners een positieve beloning voor betrokkenheid en wordt de sociale samenhang verder versterkt.

Altijd in de buurt, actief en betrokken
Algemeen Belang heeft zich in de afgelopen 44 jaren “Altijd in de Buurt” gevonden van de burger in de gemeenten Udenhout en Tilburg en hoopt dat met haar inbreng en betrokkenheid in de toekomst verder gebouwd kan worden aan een nog groter actief en betrokken burgerschap, zodat de kloof tussen burger en politiek verder verkleind gaat worden.
Algemeen Belang hoopt dat sprake mag zijn van een samenleving, waarin personen en organisaties ieder zijn inbreng ter verandering en verbetering mogen en kunnen hebben, met als uitgangspunt dat men met wederzijds respect en verantwoordelijkheid voor en met elkaar samenleeft.

De eerste bladzijde met de politieke bezieling van die éne persoon van het boek dat heet ‘Algemeen Belang’, begon in 1966 in huize Goutziers en dat vervolgens in de afgelopen decennia uitgroeide tot vele inspirerende novellen, is in 2010 ten einde.

Als laatste voorzitter van deze bijzondere lokale politieke vereniging wil ik alle voormalige leden, waaronder ook steun-, fractie- en bestuursleden van Algemeen Belang, danken voor hun grote inzet bij het behartigen van de doelstellingen en de belangen van de vereniging. Tevens dank ik tenslotte alle kiezers voor het vertrouwen dat zij de afgelopen 44 jaren hebben gegeven aan de vertegenwoordigers van de politieke vereniging om hen in staat te stellen het gedachtegoed van Algemeen Belang in de gemeenten Udenhout en Tilburg over het voetlicht te brengen.

25

Afscheid van Algemeen Belang

Frank van Pamelen, stadsdichter van Tilburg periode 2007-2009

In zesenzestig deden jullie mee
Ging Jan Goutziers in Udenhout zijn gang
Nul zetels eerst, toen één, en toen plus twee
En zo ontstond het Algemeen Belang

Geen landelijke spotjes op tv
Niet in een Haagse politieke tang
Maar luisteren, op straat, in het café
Van mens tot mens, een volkspartij pur sang
En ook in Tilburg bleef die stijl een pre
Betrokkenheid, respect en zachte dwang
Nuances, niet zwartwit of Ja of Nee
Zo handelde het Algemeen Belang

Gescheld, geschimp, geschoffel en foul play
Dat raakte in de raad steeds meer in zwang
Daar deden jullie goddank niet aan mee
Ze joegen jullie niet zo gauw op stang
Soms plak ik een zo'n brulboei hupsakee
Het allerliefste achter het behang
En het is waar: dat driftige idee
Had ik nooit bij het Algemeen Belang

Straks, meer dan veertig jaar na de entree
Van Jan Goutziers komt dan de zwanenzang
Wat pech is voor die stuipstad met die T
We zullen jullie missen, ben ik bang
Vandaar dus dat ik nu vast de portee
Van de partij in dichterswoorden vang
Vandaar dat ik op rijmschema AB
De lof zing van het Algemeen Belang

Colofon

Samenstelling
Dit boek is tot stand gekomen op initiatief van de Politieke Vereniging Algemeen Belang en is samengesteld door Wil Broos (voorzitter Algemeen Belang), Toon Robben (bestuurslid Algemeen Belang) en Kees van Kempen (Heemcentrum ’t Schoor). Zij zijn verantwoordelijk voor het idee, de opzet, de interviews, de coördinatie en de eindredactie. Een aantal vrienden met een warm hart voor Algemeen Belang hebben voor het boek hun herinneringen aan het papier toevertrouwd, met anderen zijn interviews gehouden. Hun namen staan vermeld bij hun bijdrage.

Bronnen
Behoudens de genoemde bijdragen en interviews is voor de uitgave gebruik gemaakt van de volgende bronnen:
- Archief van Algemeen Belang ondergebracht bij de Stichting Heemcentrum ’t Schoor Udenhout Biezenmortel;
- Archief van Algemeen Belang bij de leden Wil van Breugel, Jan Leferink en Toon Robben;
- “Afschrift ener akte houdende vaststelling der statuten van de vereniging: Algemeen Belang Udenhout, gevestigd te Udenhout”, Mr. P.Th.A. de Hair, 5 december 1989;
- “Afschrift ener akte houdende statutenwijziging Algemeen Belang”, 8 februari 1999;
- Artikelen in het Nieuwsblad van het Zuiden, veelal van de hand van Gerard Trentelman, zijn de bron voor de bijdrage van oud-burgemeester Hoefsloot;
- Artikelen uit het Brabants Dagblad;
- Artikelen uit de Tilburgse Koerier;
- “Udenhout, hartverwarmend uniek”, uitgave van de gemeente Udenhout vooraf aan de gemeentelijke herindeling;
- “Over d’n Unent, Gemeente Udenhout 200 jaar zelfstandig”, Heemcentrum ’t Schoor,1996;
- Notulen van bestuursoverleg, algemene ledenvergaderingen en fractieoverleg van de politieke vereniging Algemeen Belang;
- Verkiezingsprogramma Algemeen Belang 2006 – 2010;
- Gesprekken met Nelleke Verspeek;
- Gesprekken met Piet van de Ven.

Afbeeldingen
De afbeeldingen komen voornamelijk uit het archief van Algemeen Belang, van leden van en betrokkenen bij Algemeen Belang, de mensen die een bijdrage hebben geschreven en de mensen die we mochten interviewen, Heemcentrum ’t Schoor, het archief van de Dorpsraad via Frans Goossens, Rini Goutziers en Kees van den Bersselaar. Allen hartelijk dank. Mochten onbedoeld foto’s zijn opgenomen, waaraan ons onbekende rechten zijn verbonden, dan kan contact worden opgenomen met de uitgever.

Drukkerij
Het boek is door drukkerij ELKA BV Tilburg gezet in het lettertype Helvetica en gedrukt op 115 grams houtvrij halfmat mc papier. De omslag is gedrukt op 200 grams halfmat mc papier.

Oplage
De oplage van het boek is 300 exemplaren.